

Boazodoalloodđasat Båatsoesaernieh Reindriftnytt

UTGITT SIDEN 1967

Oppdater deg på ny reindriftnytt

Gratis bedriftshelsetjeneste til reindriftnytt

Nytt søknadsskjema for gjerder og anlegg i reindriftnytt

Foto: LDIR

Innhold :

Leder	side 4	
Endringer i reindriftsloven.....	side 7	
Forskriftsendringer.....	side 8	
Beitekrise vinteren og våren 2025	side 12	
Endringer i forbindelse med håndtering av beitekrisen	side 16	
Parasittbehandling hos rein – hva bør du som reindriftsutøver vite?	side 18	
Kan langtidsvirkende parasittmidler beskytte reinen mot hjernemark	side 20	
Nytt søknadskjema for godkjenning av gjerder og anlegg	side 21	
Tilbakeblikk.....	side 23	
Kunnskapskonferansen	side 24	
Forskning og formidling fra RUF	side 26	
HMS-tjenesten	side 28	
UMAMI arena 2025.....	side 30	
Landbruksdirektoratet på instagram	side 33	
Vil du abonnere på reindriftnytt?	side 35	

Boazodoalloodđasat : reindriftnytt **1:2025**

Ansvarlig utgiver:
Landbruksdirektoratet/
Eanandoalloodirektoráhtta
Besöksadr.: Løkkeveien 111, 9510 Alta

Avdeling reindrift
Telefon 78 60 60 00
postmottak@landbruksdirektoratet.no
www.landbruksdirektoratet.no

Grafisk produksjon:
Fagtrykk Idé as,
Telefon 78 44 68 00
post@fagtrykkide.no

Bilder uten bildetekst er hentet fra iStock.
Omslag: Forside: Foto Landbruksdirektoratet.
Bakside: Foto Landbruksdirektoratet.

Reindriftnytt

Reindriftnorge er langt, variert og med ulike driftsforhold. I nord, og særlig i Finnmark meldes det om at årets vinter har vært den hardeste beitevinteren siden 2017, ja kanskje like ille som vinteren 1967. Avsatte midler over reindriftsavtalen til bistand ved låste beiter er brukt opp, og nye midler er flyttet fra andre formål i reindriftsavtalen for å dekke behovet for krisemidler. Det ligger an til at det i år blir brukt over 40 mill. kroner i krisemidler. I tillegg kommer merkostnadene til den enkelte reineier ut over vanlig drift og administrative kostnader i reindriftsforvaltningen. Slik kan vi ikke ha det hvert år. Samtidig registrerer vi at fire av de siste fem årene har det vært beitekrise i store deler av reindriftnæringen. Er beitekrise blitt den nye normalen? Jeg skjønner godt at spørsmålet stilles, og arbeidet med å tilpasse drifta til en ny klimatisk virkelighet ser ut til å være helt nødvendig.

Årets reindriftsforhandlinger ble avsluttet 13. februar med enighet mellom Norske reindriftsamers Landsforbund (NRL) og Landbruks og matdepartementet (LMD). Ramma ble økt fra 225 mill. kroner til 250 mill. kroner, en økning på 11 prosent. Årets avtale føyer seg dermed inn i rekken av avtaler siden 2019 som alle har hatt en betydelig høyere årlig vekst enn den generelle pris- og kostnadsveksten (3,6 prosent fra februar 2024 til februar 2025).

Prioriteringer på årets avtale er mer penger til Reindriftnas utviklingsfond (RUF). Her er det blant annet en styrking av ramma til konfliktforebyggende tiltak med 1,5 mill. kroner. Dette handler i stor grad om tilskudd til å sette opp gjerde for å beskytte dyrket mark mot rein. Videre er arealtjenesten til NRL styrket med 1 mill. kroner og beredskapsfondet styrket med 5 mill. kroner. Ramma til kostnadsenkende og direkte tilskudd er økt med 14,9 mill. kroner. Tilskuddet til NRL er økt med 1,9 mill. kroner, blant annet for å styrke rådgivningsarbeidet i NRL.

Den største nyheten ble gjennomslag for et gammelt krav om kompensasjon for veibruksavgift på bensin

for ikke-veigående kjøretøy, det vil si snøskuter, ATV og terrengmotorsykel. En tilsvarende ordning for innbyggere i veiløse strøk har vært på plass i flere år. Nå får reindriftnæringen en tilsvarende tilskuddsordning som beregnes for hver siidaandel etter slakteuttak. Siidaandeler som har et slakteuttak mellom 2 500 og 4 999 kg vil få et tilskudd på 15 000 kroner. Andre tilskuddssatser gjelder for de med lavere eller høyere slakteuttak.

Nytt i avtalen er også et ekstra kvalitetstillegg på 100 kroner per kalv som klassifiseres til kvalitetsklasse O+ eller høyere. Dette gjøres for å stimulere til slakteuttak på høsten før kalven taper vekt og kjøttfylde.

Reindriftnæringen fikk i vinter en ny statsråd å forholde seg til. Senterpartiet forlot regjeringen Støre og dermed ble Geir Pollestad byttet ut til fordel for Arbeiderpartiets Nils Kristen Sandtrøen. Dermed blir Nils Kristen den niende landbruksministeren på 13 år. I likhet med sine siste forgjengere, har Sandtrøen valgt å prioritere reindriftnæringa med gode reindriftsoppgjør og han har lagt fram forslag til endringer i reindriftsloven i tråd med enighet med NRL og Sametinget. Det er en god start for «reindriftsministeren».

Driftsåret 2024 og slaktesesongen 2024/25 ble produksjonsmessig litt under gjennomsnittet for 10-årsperioden. Prisen på slakt til reineier er gått ned, og kjøttlagrene i slakteri- og videreforedlingsbedrifter er gått opp. Dette er en situasjon som krever innsats på flere områder i verdikjeden for reinkjøtt.

Avslutningsvis vil jeg ønske dere alle en god sommer og håpe på et normalt sommervær uten tørke, bare grått og vått eller for høye sommertemperaturer. Med andre ord et balansert værbilde for mennesker, dyr og det som skal vokse og gro.

Widar Skogan
Direktør i avdeling reindrift i Landbruksdirektoratet

Boazodoalloodđasat

Boazodoallo-Norga lea guhkki, girjái ja das leat iešguđetlágan doaibmadilit. Davvin, erenoamážit Finnmárkkus, dieđihuvvo ahte mannan dálvi lei garraseamos dálvi 2017 rájes, ja vaikko leažžá leamaš seamma vearrái go 1967 dálvi. Boazodoallošiehtadusa bokte várrejuvvon ruđat mat galget veahkkinn dustet lássejuvvon guohtumiid leat visot golahuvvon, ja ođđa ruđat leat sirdujuvvon boazodoallošiehtadusa eará ulbmiliin roassogoluid gokčamii. Dán jagi rehkenastujuvvo geavahuvvot badjel 40 milj. kr. heahteveahkkedoaimmaide. Lassin bohtet ovttaskas boazoeaiggáda lassigolut dábálaš doaimma lassin, ja boazodoallohálddahusa hálddahuslaš golut. Nu ii sáhte leat juohke jagi. Seammás oaidnit mii ahte njeallje jagi maŋemus viđa jagis lea leamaš guohtonroassu stuorra osiin boazoealáhusas. Lea go guohtonroassu šaddan ođđa normálan? Mun ipmirdan bures ahte dat gažaldat jerrojuvvo, ja orro leame áibbas dárbbaslaš heivehit doaimma ođđa dálkkádatduhtavuhtii.

Dán jagi boazodoallošiehtadallamat loahpahuvvojedje guovvamánu 13. b. ovttamielalašvuodain gaskal Norgga Boazosápme-laččaid Riikkasearvi (NBR) ja Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta (EBD). Rámma lasihuvvui 225 milj. ruvnnos 250 milj. ruvdnui, mii lea 11 proseantta lasáhus. Dán jagi šiehtadus lea nappo seammalágan go dat eará soahpamušat mat leat dahkkon jagi 2019 rájes, main buohkain lea leamaš mealgat stuorát jahkása lassáneapmi go oppalaš hadde- ja gollolassáneapmi (3,6 proseanta guovvamánu 2024 rájes gitta guovvamánu 2025 rádjái).

Dán jagi šiehtadusas vuoruhuvvo eanet ruhta Boazodoalu Ovddidanfondii (BOF). Earret eará nannejuvvo riidoeastadeaddji doaibmabijuid rámma 1,5 milj. ruvnnuin. Stuora oassi dás lea doarjja cegget áiddiid suodjalan dihtii gilvojuvvon eatnamiid bohccuid vuostá. Dasto lea NBR arealabálvalus lasihuvvon 1 mill. ruvnnuin ja gearggusvuodáfoanda lea lasihuvvon 5 milj. ruvnnuin. Gollovuolideaddji- ja njuolggodoarjagiid rámma lea lasihuvvon 14,9 miljovna ruvnnuin. Doarjja NBR:i lea lasihuvvon 1,9 miljovna ruvnnuin, earret eará nannet NBR ráđdeaddinbarggu.

Stuorámus ođas lei ahte boares gáibádus bensiinna geaidnogeavahanbuhtadusa hárrái miedihuvvui vuojániid dáfus mat eai geavat geainnuid, namalassii skohter, ATV ja meahccesihkkel. Sullasaš ortnet lea leamaš mánaga jagi geainnohis guovvluid ássiide. Dál oažžu boazodoallo sullasaš doarjjaortnega mii rehkenasto juohke siidaoasi nammii njuovvanloguid mielde. Siidaoasit mat njuvvat gaskal 2 500 ja 4 999 kg, ožžot 15 000 ruvdnosaš doarjaga. Eará doarjjamearit gustojit sidjiide geat njuvvat unnit dahje eanet.

Ođas šiehtadusas lea maiddái 100 ruvdnosaš lassi kvalitehtalasáhus juohke miesi nammii mii rehkenasto O+ dahje buoret kvalitehtaluohkkán. Dát dahkkojuvvo movttiidahttin dihte njuovvat čakčat ovdal go miesit masset deattu ja bierggu.

Boazodoallo oaččui dálvet ođđa stáhtaráđi. Guovddášbellodat guđii Støre-ráđdehusa ja nu lonuhuvvui ge Geir Pollestad Bargiiddellodaga Nils Kristen Sandtrøeniin. Dalle šaddá Nils Kristen ovccát eanandoalloministar 13 jahkái. Seamma ládje go maŋemus ministar geaid son čuovvu, lea Sandtrøen välljen vuoruhit boazodoalu buriid boazodoallošiehtadusaiguin ja lea ovddidan rievda-dusevttohusa boazodoalloláhkii mii čuovvu NBR ja Sámedikki ovttamielalaš árvalusa. Dat lea buorre álgu "boazodoalloministerii".

Doaibmajagi 2024 ja 2024/25 njuovvanáigodaga buvttadeapmi lei veaháš vuollelis go gaskamearri maŋemus 10-jagi áigodagas. Njuovvanmávssut boazoeaiggádii leat njiedjan, ja biergorájut njuovahagain ja reidenfitnodagain leat lassánan. Dát dilli gáibida ánggiruššama ollu surggiin bohccobierggu árvogollosis.

Loahpas háliidan sávvat didjiide buohkaide buori geasi ja sávan ahte šaddá dábálaš geassedálki almmá goikkádagaid, dušše ránes ja njuoska dahje beare alla geassetemperatuvrraid haga. Sávan namalassii dássedis dálkkiid olbmuide, elliide ja daidda mat galget šaddat ja čálgat.

Widar Skogan
Direktør i avdeling reindrift i Landbruksdirektoratet

Båatsoesaernieh

Båatsoe-Nöörje guhkie, jeereldihkie jìh joekehts tsiehkíejgumíe bovtísgumíe gíehtelídh. Noerhtene, jìh joekeen Finnmarhkesne soptsesávva daate daelvie garremes gáatomedaelvie orreme 2017 mænngan, jaa, dagke seamma náake goh daelvien 1967. Daelie gaajkhk vierhtieh båtsoelatjkoen bijjelen nuhtjeme mah edtjin dāarjone årrodh leeseldihkie gáatoemídie, jìh orre vierhtieh jeatjah ulmíjste båtsoelatjkosne vaaltasovveme juktie daerpies aehpievierhtieh utnedh. Vååjnoe goh bijjelen 40 mill. kråvnah aehpievierhtine åtnasuvvieh daan jaepien. Lissine stuerebe åasah goh siejhme fierhten båtsoebårren, jìh reereles åasah båtsoeereermasse. Ij maehtieh naemhtie årrodh fierhten jaepien. Seamma tìjjen registreerebe njieljie jaepine dejstie ållesth vîjhte jaepíjste, gáatomeaehpieh stoerre bieline båtsoeste orreme. Mah gáatomeaehpie orre siejhmevoetine sjídteme? Manne hijvenlaakan guarkam daate gyhtjelasse bāata, jìh vååjnoe goh eevre daerpies båtsoem orre klíjmatsiehkíde sjíehtedídh.

Daan jaepien båtsoerååresjimmieh galhkaji goevten 13.b., síemesvoetine Nöörjen båtsoesaemíej Ríjhkesíebrien (NBR) jìh Laanteburrie- jìh beapmoedepartemeenten (LBD) gaskem. Míerie læssani 225 mill. kråvníjste 250 mill, kråvníde, lissíehtímmíe lea 11 prosenth. Daan jaepien latjkoe lea akte dejstie latjokjste mænngan 2019, mah gaajkhk joekeen stoerre fierhtenjaapetje lissíehtímmíem åtneme, goh díhte síejhme åasa- jìh åsasjídtedímmíe (3,6 proseenth goevten 2024 raejeste goevten 2025 raajan.

Daan jaepien våaroehtímmíeh latjkosne leah jíenebh beetnegh Båtsoen evtíedímmíefoentese (RUF). Daesnie gaskem jeatjah míeríem lissíehtamme vígkíehöóptíje ráajvarímmíde 1,5 mill. kråvnajgumíe. Daate åajvahkommes dāarjoen bíjre gíedtieh tseegkedh mah edtjìeh íentjìh bovtíi vööste vaarjelídh. Areaaledíenesje NBR:sne lea 1.mill. kråvnah víelíe åådtjeme, jìh ríejríesvoetefoente 5. mill. kråvnah víelíe åådtjeme. Míerie dāarjokje mah åasíde gíehpíedíeh jìh ryöktesth dāarjoe leah læssanamme 14,9 millíjovnh kråvnajgumíe. Dāarjoe NBR:se lea læssanamme 1,9 mill. kråvnajgumíe, míj gaskem jeatjah edtja raeríestímmíebarkoem NBR:sne nænnoestídh.

Stööremes saerníe líj dāarjoe akten báeries kríevenassese kompensasjovnen bíjre geajnoeåtnoemaaksoen åvteste bensíjnese dejtíe vuajadahkíde mah eah geajnosne vuejìeh, amma lopmeskovtere, ATV jìh eatnememotovresygkele. Akte seammalaakan öörnege åróejídie geajnohts dajvíne lea gāåvnesamme gellíe jaepíeh. Daelie båtsoe seamma dāarjoeöörnegem åådtje, míj ryöknesávva fierhten síjtebealan leekedímmíen mænngan. Síjtebielíeh mah gaskem 2500 jìh 4999 kg leekedíeh, síjhtíeh 15000 kråvnah dāarjone åådtjodh. Jeatjah dāarjoeåasah leah faamosne dejtíe mah vaenebe jallh víelíe leekedíeh.

Orre latjkosne lea aaj lissíe kvalíteetelissíehtasse 100 kråvníne fierhten míesíen åvteste míj kvalíteeteklaassem O+ jallh jollíbe åådtje. Daate dorjesávva dejníe aajkojné leekedæmman skreejrehtídh tjaktjege, åvtelen míesíe leavloem dassa jìh annje tjorkehke.

Båtsoe orre staateraeríem åådtjoejì daan daelvien. Gaskoehkrírríe reerenassem Støre laehpiejì jìh dan åvteste Geir Pollestad orríjì jìh Barkíjekrírríen Níls Krísten Sandtrøen reerenassen síjse bööti. Dan gaavhtan Níls Krístian åktsede laanteburríeminístere sjídtì 13 jaepíne. Seammalaakan goh dah gíeh laanteburríeminístéríne orreme aarebì, Sandtrøen lea veeljeme båtsoem våaroehtídh híjven båtsoesjíehtedímmíejgumíe, jìh lea uvtelassh jarkelímmíde båtsoelatjkosne buakteme síemesvoeten míetíe NBR:n jìh Saemíedígkíen gaskem. Daate híjven aalkoe «båtsoemínístérasse».

Båtsoejaepíe 2024 jìh leekedímmíeboelhke 2024/25 ånnétjì gaskemedtíen núelesne sjídtì 10.jaepíenboelhkese. Båtsoeburríe vuelíehkábpoe åasam leekedamme bovtíi åvteste åådtje, jìh bearkoevåarhkoeh leekedímmíe- jìh jáarhkeevtíedímmíesíeltíne leah læssanamme. Daate tsíehkíe míj sjíere barkoem kreava gellíne lehkesne bovtísenbearkoen aarvoesvaalhtesísníe, Mínnngemes síjhtem gaajhkesídie bueríe gíesíem vaajtíelídh jìh háhkíesjem íemíe gíesíevearelde sjædtá bielelen gajhkadahke, ajve lovvedh jallh fer jollíe gíesíetemperatúvrh. Jeatjah baakoejgumíe akte balanseereme veareldéguvvíe almetjídíe, kreekíde jìh gaajhkese míj edtja sjídtedídh.

Widar Skogan

Direktør i avdeling reindrift i Landbruksdirektoratet

Endringer i Reindrifftsloven

Stortinget har vedtatt endringer i reindrifftsloven av 2007. Reindrifftsloven har virket i 17 år, og det har over tid bygget seg opp et behov for en gjennomgang av loven.

Regjeringen la frem endringer til reindrifftsloven for Stortinget 28. mars. Forslaget har tre hovedtema: distriktsstyring og reintallsreduksjon, erstatning og tilgjengeliggjøring av jordskiftelova på interne forhold i reindriften.

Distriktsstyring og reintallsreduksjon

Endringen innebærer at siidaene i større grad skal kunne gjennomføre reintallsreduksjoner selv, med mulighet til å skjerme de minste siidaandelene og ta mer hensyn til aktive utøvere. Reindrifftsstyret får kompetanse til å kunne pålegge en reduksjon som innebærer et likt reintall for siidaandelene.

Årsmøtet blir øverste myndighet i distriktene, og det stilles tydeligere krav til innholdet i distriktsplanen. Bruksreglene skal deles inn i hva de skal og kan inneholde, og vil unntas offentlighet som interne regler for forvaltningen av distriktets ressurser.

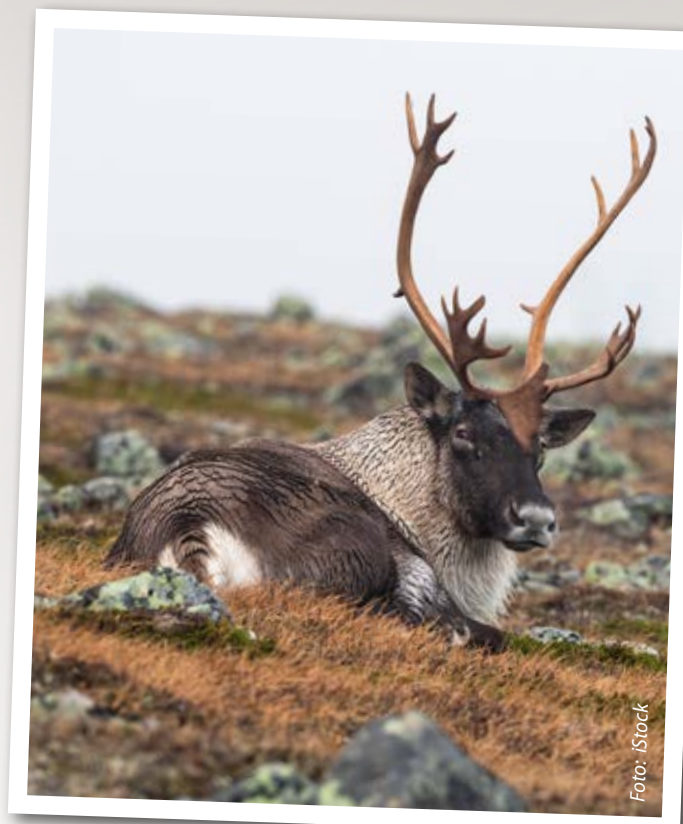
Det blir også endringer i reglene for siidaandeler, blant annet krav til siidaandelsleders deltagelse i siidaens daglige drift, endring av bestemmelsen om overføring av ansvaret som leder av siidaandelen, samt mulighet for å utsette avvikling av andeler med færre enn 50 rein.

Endringer i erstatningsreglene

Erstatningsreglene har sitt opphav i reindrifftsloven av 1933. Endringen betyr at det primært er den enkelte reineier som er erstatningsansvarlig. Solidaransvaret skal kun gjelde dersom den ansvarlige reineieren ikke kan identifiseres. Endringen er en oppfølging av Høyesteretts kritikk i Femund-dommen fra 2018, og skal sikre mest mulig grad av likebehandling mellom reineiere og andre husdyreiere.

Tilgang til Jordskifte

Reindriften vil få tilgang til flere virkemidler i jordskiftelova. I saker med to reindriftskyndige meddommere skal jordskifteretten omtales som «reindriftsrett». Formålet med endringene er at reindriften skal få tilnærmet lik tilgang til jordskiftelovas virkemidler som øvrige rettighetshavere til fast eiendom i samfunnet.

Enighet med NRL og Sametinget

Konsultasjonene mellom staten ved Landbruks- og matdepartementet på den ene siden og henholdsvis Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og Sametinget på den andre siden startet opp høsten 2023. Partene ble enige om hovedtemaene og har gjennomført en rekke møter. Enighet om forslagene ble oppnådd administrativt, og Sametingets plenum sluttet seg til lovforslaget 13. mars 2025.

Det tas sikte på at endringene i reindrifftsloven trer i kraft fra 1. juli 2025. Landbruks- og matdepartementet har i løpet av mai og juni deltatt på reindriftskonferanser som er blitt avholdt for næringa og gjennomført møter med reindriftsavdelingene hos statsforvalteren, for å gjennomgå endringene. Landbruksdirektoratet jobber sammen med Landbruks- og matdepartementet om veiledning som vil komme i forbindelse med endringer i loven.

Endringer i forskrifter

Skrevet av Maria Ae Solvang-Jansen,
Rådgiver Landbruksdirektoratet

Som følge av Reindrifftsavtalen for 2025/2026 har partene blitt enige om å gjøre endringer i følgende forskrifter:

- Forskrift om Reindrifftsens Utviklingsfond
- Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag
- Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag
- Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall

Endringer i Forskrift om Reindrifftsens Utviklingsfond

Etter avtalen for 2024/2025 ble det etablert en arbeidsgruppe for å vurdere ordningene under Reindrifftsens Utviklingsfond. Gruppen la frem sin rapport under forhandlingene for 2025/2026, hvor flere forslag til endringer ble presentert. Disse er nå delvis innarbeidet i forskriften.

Innføring av en øvre tilskuddsprosent

Det er innført en generell øvre tilskuddsprosent på 65 % av tilskuddsgrunnlaget for ordninger under denne forskriften, med mindre annet er spesifisert. Følgende tiltak er unntatt fra denne begrensningen:

- Tap av rein i ulykke
- Reindrifftsanlegg
- Refusjon av kursutgifter
- Feltbarnehage
- Juridisk bistand
- Kvinnerettede tiltak
- Forskning og utvikling
- Tilrettelegging for utøvere med nedsatt funksjonsevne

Styret for Reindrifftsens Utviklingsfond har mulighet til å gi dispensasjon fra grensen i særskilte tilfeller, noe som innebærer at høyere tilskuddsprosent kan vurderes når det foreligger særlige grunner. Det er også foretatt endringer i hvilke tiltak som omfattes av § 1-6:

- Tiltaket knyttet til strukturtiltak i distrikter (bokstav c) er fjernet
- Tiltaket om kompetansegivende kurs (tidligere bokstav g) er nå flyttet til bokstav d, faglige tiltak

Åpning for at siidaer og distrikter kan søke om tilskudd ved tap av rein i ulykke

Tidligere kunne kun siidaandeler og reinlag søke om slike tilskudd. Nå åpnes det for at siidaer og distrikter kan søke dersom eier av reinen ikke kan identifiseres. En forutsetning er at tilskuddet fordeles til de berørte siidaandelene, som også må oppfylle kravene i § 2-3 bokstav g og h i RUF-forskriften.

Presisering vedrørende eget arbeid i reindrifftsanlegg

Etter § 3-5 presiseres det nå at eget arbeid ikke kan overstige summen av de øvrige kostnadene som inngår i grunnlaget. Dette er en presisering av gjeldende praksis, ikke en endring.

Aldersgrense for ansvarlig for feltbarnehage

Det er nå et krav om at den ansvarlige for feltbarnehagen må være minst 15 år ved gjennomføring. Dette skal sikre at bestemmelsene i arbeidsmiljøloven etterleves.

Presisering av tilskudd til juridisk bistand

Kapittel 7 er presisert slik at kun nødvendige kostnader knyttet til saken, kan dekkes. Hvis en rettsinstanser fastsetter lavere saksomkostninger enn det som er oppgitt, dekkes ikke mellomlegget av RUF.

Endringer i forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag

Kalveslaktetilskudd

Tilskuddet økes med 40 kroner, til 740 kroner per kalv. I tillegg innføres et tillegg på 100 kroner for kalver slaktet i EUROP-klasse O+ til E+.

Ektefelle-/samboertillegg

Inntektsgrensen for å motta dette tillegget heves til 400 000 kroner.

Tilskudd til kompensasjon for veibruksavgift

Som del av produksjonspremien innføres en ordning hvor tilskudd for veibruksavgift på bensen beregnes etter slakteuttak. Støtten varierer fra 4 000 kroner (500–999 kg slakt) til 20 000 kroner (over 5000 kg slakt), se tabell i forskriften for nærmere informasjon.

Endringer i forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag

Avtalepartene er enige om justeringer i satsene for distriktstilskudd:

- Grunnbeløpet økes til 264 000 kroner
 - Distrikt 17: inntil 385 500 kroner
 - Distrikt 16: inntil 457 000 kroner
 - Distrikt 30A, 30B og 30C: inntil 457 000 kroner
 - Femund: inntil 148 500 kroner
 - Reinlagene: inntil 251 000 kroner

I tillegg er det innført krav om at distriktene og reinlagene skal ha:

- en beredskapsplan vedtatt og bekreftet ved søknad
- en distriktsplan som skal oppdateres hvert fjerde år

Endringer i forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall

Tilskuddet økes fra 60 000 kroner til 80 000 kroner per barn eller dødsfall.

Ønsker du også en kort oppsummering til bruk i nyhetsbrev eller nettside?

Endringer i forbindelse med håndtering av beitekrisen

I tillegg til de endringene som skjer i forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag kapittel 2, er det også bestemt en del endringer i kapittel 3 og 4 som omhandler håndtering av en beitekrise. Det ble i 2024 nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere håndtering av beitekriser. De la frem en rapport til avtalepartene som ble lagt til grunn under forhandlingene.

Beredskapsfond etter kapittel 3

Tidligere ble det gitt tilskudd til distriktenes beredskapsfond tilsvarende 150 prosent av avsetningen distriktet har satt av til beredskapsfond, begrenset opp til 25 prosent av det samlede distriktstilskuddet.

Avtalepartene er enige om å endre dette tilskuddet slik at det gis tilskudd til beredskapsfond med 45 kroner per rein. Reintallet som legges til grunn er det reintallet som er oppgitt i melding om reindrift per 31. mars og det gis ikke tilskudd for flere rein enn siidaens eller reinlagets øvre fastsatte reintall. Tilskuddet vil bli innvilget årlig fram til distriktet eller reinlagets beredskapsfond er tilstrekkelig til å håndtere en beitekrise i 90 døgn, tilsvarende 3 kroner per rein per døgn.

Ekstraordinært tilskudd etter kapittel 4

Avtalepartene ble enige om at reindrifften selv skal være ansvarlig for håndtering av en beitekrise i de første 30 dagene. Vilårene for å få innvilget ekstraordinært tilskudd er dermed endret. Tidligere var vilårene at det var erklært beitekrise av beredskapsutvalget og at distriktets eget fond var tomt. Fra og med 1. juli 2025 vil vilårene være at:

- Beredskapsutvalget har erklært beitekrise.
- Det har gått minst 30 døgn siden beredskapsutvalget har fastslått at det foreligger en beitekrise.

Det er ikke lengre et vilkår om at distriktets fond skal være oppbrukt så lenge de har klart seg selv i 30 døgn og det fremdeles er beitekrise.

Njuolggadusrievdadusat

Čállán: Maria Ae Solvang-Jansen,
Rádddeaddi Eanandoalloldirektoráhta

Boazodoallošiehtadusa 2025/2026 olis leat šiehtadusbealit soahpan rievdadit čuovvovaš njuolggadusaid:

- Boazodoalu Ovddidanfoandda njuolggadusat
- Njuolggadus doarjaga birra siidaosiide ja boazoservviide
- Njuolggadus doarjaga birra orohagaide ja boazoservviide
- Njuolggadus doarjaga birra bargoveahkkái áhpehisvuoda, riegádahttima, adopšuvnna ja jápmima oktavuodas

Boazodoalu Ovddidanfoandda njuolggadusaid rievdadusat

2024/2025 šiehtadusa manjel ásahuvvui bargojoavku mii galgai árvvoštallat Boazodoalu Ovddidanfoandda ortnegiid. Joavku ovddidii raporttas 2025/2026 šiehtadallamiid oktavuodas, mas mánnga rievdadusevttohusa ovddiduvvojedje. Dat leat dál muhtin muddui válđojuvvon mielde njuolggadusaide.

Bajit doarjjaproseantta ásaheapmi

Dán njuolggadusa ortnegiidda lea biddjojuvvon oppalaš bajimus doarjjaproseanta mii dahká 65 % doarjjavuodas, jus eará ii leačča dáguhuvvon. Čuovvovaš doaibmabijut eai gula dán ráddjehussii:

- Boazomassimat lihkohisvuodaid geažil
- Boazodoallorusttegat
- Kursagoluid buhtadeapmi
- Meahccemánáidgárddit
- Juridihkalaš veahkki
- Nissonolbmuid guoski doaibmabijut
- Dutkan ja ovdánahttin
- Heiveheapmi doaimmashehttejuvvon boazodolliide

Boazodoalu Ovddidanfoandda stivra sáhtta addit sierralobi rájis erenoamáš oktavuodain, mii mielldisbuktá ahte sáhtta árvvoštallat alit doarjjaproseantta go leat erenoamáš ákkat.

Guđiid doaimmaide § 1-6 guoská, lea maid rievdaduvvon:

- Doaibmabidju mii čatnasa orohagaid strukturdoaibmabijuide (bustávva c) lea sihkkojuvvon
- Doaibmabidju gelbbolašvuodaovddideaddji kurssaid birra (ovddeš bustávva g) lea dál sirdojuvvon bustávvii d, fágalaš doaibmabijut

Siiddat ja orohagat sáhttet ohcat doarjaga boazomassimiid olis lihkohisvuodaid geažil

Ovdal sáhtte dušše siidaosait ja boazosearvvit ohcat diekkár doarjaga. Dál sáhttet siiddat ja orohagat ohcat jus ii sáhte identifiseret bohcco eaiggáda. Eaktun lea ahte doarjja juogaduvvo guoskevaš siidaosiide, mat maiddái galget deavdit BOF-njuolggadusa § 2-3 bustáva g ja h gáibádusaid.

Dárkkuheapmi iežas barggu birra boazodoallorusttegiin

§ 3-5 vuodul dárkkuhuvvo dál ahte iežas bargu ii sáhte leat stuorát go eará goluid submi mii lea vuodđun. Dát lea gustojeaddji geavada dárkkuheapmi, ii ge rievdadus.

Meahccemánáidgárddi ovddasvástideaddji ahkemearri

Dál gáibiduvvo ahte meahccemánáidgárddi ovddasvástideaddji galgá leat unnimusat 15-jahkasaš go doaibma čađahuvvo. Dat lea sihkkarastin dihte ahte bargobiraslága mearrádusat čuvvojuvvojit.

Juridihkalaš veahkkedoarjaga dárkkuheapmi

Kapihtal 7 lea dárkkuhuvvon dainna lágiin ahte dušše dárbbalaš golut mat čatnasit áššái sáhttet gokčojuvvot. Jus riekteiseváldi mearrida unnit áššegoluid go mii lea almmuhuvvon, de ii govčča BOF erohusa.

Rievdadusat njuolggadusas siidaosiid ja boazoservviid doarjagiid birra

Miessenjuovvandoarjja

Doarjja lasihuvvo 40 ruvnnuin, 740 ruvdnui juohke miesi nammii. Lassin ásahuvvo 100 ruvdnosaš lasáhus misiide mat leat njuvvojuvvon EUROP-luohká O+ rájes E+ rádjái.

Náittosguoibme-/ovttasássilasáhus

Dienasrádji dán lasáhusa oažžumii loktejuvvo 400 000 ruvdnui.

Doarjja geaidnogeavahandivada buhtadeapmái

Buvttadandoarjaga oassin ásahuvvo ortnet mas doarjja bensiinna geaidnogeavahandivadiid ovddas rehkenastojuvvo njuovvamiid mielde. Doarjja rievddada gaskal 4 000 ruvnno (500-999 kg njuovvan) ja 20 000 ruvnno (badjel 5000 kg njuovvan), njuolggadusa tabeallas gávnnat dárkilet dieđuid.

Rievdadusat njuolggadusas doarjaga birra orohagaide ja boazoservviide

Šiehtadusbealit leat ovttaoaivilis rievdadit orohatdoarjaga máksomeriid:

- Vuodđodoarjja lasihuvvo 264 000 ruvdnui
 - Orohat 17: gitta 385 500 ruvnno
 - Orohat 16: gitta 457 000 ruvnno
 - Orohat 30A, 30B ja 30C: gitta 457 000 ruvnno
 - Femund: gitta 148 500 ruvnno
 - Boazosearvvit: gitta 251 000 ruvnno

Dasa lassin gáibiduvvo ahte orohagain ja boazoservviin galgá leat:

- gearggusvuodaplána mii lea mearriduvvon ja duodástuvvon go ohcá
- orohatplána mii galgá ođasmahttojuvvot juohke njealját jagi

Rievdadus njuolggadusas doarjaga birra bargoveahkkái áhpehisvuoda, riegádahttima, adopšuvnna ja jápmima oktavuodas

Doarjja lasihuvvo 60 000 ruvnnos 80 000 ruvdnui juohke máná dahje jápmima nammii.

Háliidat go maiddái oanehis čoahkkáigeasu maid geavahit ođasáššis dahje neahttasiiddus?

Rievdadusat guohtunroasu dustema oktavuodas

Lassin daidda rievdadusaide mat leat 2. kapihttalis njuolggadusas orohagaid ja boazoservviid doarjagiid birra, de leat vel mearriduvvon muhtun rievdadusat 3. ja 4. kapihttalis, mat gieđahallet guohtunroasu dustema. Jagi 2024 nammaduvvui bargojoavku mii galgai árvvoštallat movt dustet guohtunroasuid. Sii ovddidedje raportta šiehtadallanbelliide mii biddjojuvvui vuodđun šiehtadallamiidda.

Gearggusvuodafoanda 3. kapihttala mielde

Ovdal addojuvvui doarjja orohagaid gearggusvuodafondii mii dahká 150 proseantta dan várrejumis maid orohat lea várren gearggusvuodafondii, gitta 25 prosentii ollislaš orohatdoarjagis.

Šiehtadallanbealit leat soahpan rievdadit dán doarjaga nu ahte juolluduvvo 45 ruvdnosaš doarjja gearggusvuodafondii juohke bohcco nammii. Boazolohku mii biddjo vuodđun lea dat boazolohku mii lea almmuhuvvon boazodoallodieđáhusas njukčamánu 31. b., iige addojuvvo doarjja eanet bohccuid ovddas go mii lea siidda dahje boazosearvvi alimus mearriduvvon boazolohku. Doarjja juolluduvvo jahkásaččat dassázii go orohat dahje boazosearvvi gearggusvuodafoanda lea doarvái stuoris hálddašit 90 jándora guohtunroasu, mii dahká 3 ruvnno juohke bohcco nammii guđege jándora.

Sierradoarjja 4. kapihttala mielde

Šiehtadallanbealit sohpe ahte boazodoalus alldis galgá leat ovddasvástádus hálddašit guohtunroasu vuosttaš 30 beaivvi. Danne leat eavttut oažžut sierradoarjaga rievdaduvvon. Ovdal lei eaktun ahte gearggusvuodálávdegoddi lei julggaštan guohtunroasu ja ahte orohaga iežas foanda lei guorus. Suoidnemánu 1. b. 2025 rájes leat eavttut ahte:

- Gearggusvuodálávdegoddi lea julggaštan guohtunroasu.
- Lea gollan unnimusat 30 jándora dan rájes go gearggusvuodálávdegoddi lea cealkán ahte lea guohtunroassu.

Ii leat šat eaktun ahte orohaga foanda galgá leat golahuvvon nu guhká go sii leat birgen ieža 30 jándora ja ain lea guohtunroassu.

Beitekrise vinteren og våren 2025

Skrevet av: Karianne Opgård, seniorrådgiver

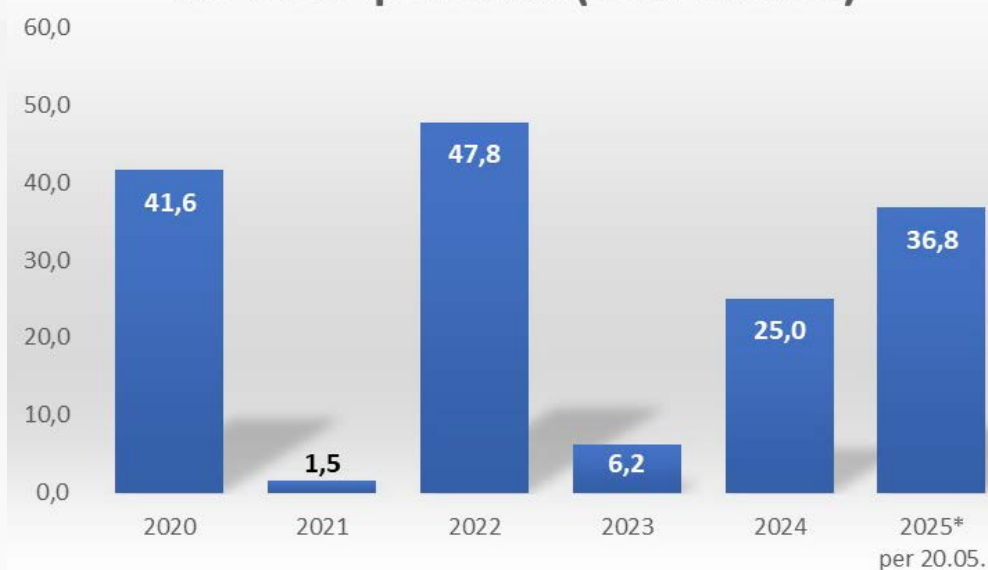
Denne vinteren og våren har det igjen vært beitekrise i store deler av reindriftsnæringen i Finnmark, Troms og Nordland. På grunn av dette har reineiere vært nødt til å tilleggsføre dyrene sine med kraftfôr og rundballer.

Beitekrisen skyldes klimatiske forhold med vekslende vær mellom plussgrader og regn, streng kulde, sterk vind og snø. I mange områder dannet det seg islag mot bakken og harde lag i snøen som reinen ikke klarte å komme seg gjennom. Krisen startet i desember i Troms og utvidet seg til Øst-Finnmark, Vest-Finnmark og Nordland i løpet av januar og februar. I Nordland var krisen over i april. I Troms og Finnmark pågikk den fortsatt når denne artikkelen ble skrevet (20. mai). Om lag 147 000 (68 prosent) av landets totalt 215 000 rein, og 386 (72 prosent) av landets totalt 539 siidaandeler var berørt av årets beitekrise.

Krisens størrelse i forhold til øvrige beitekriser i de senere årene

Per 20. mai er det utbetalt 36,8 mill. kroner i ekstraordinære tilskudd til beredskap fra beredskapsfondet (RUF). I tillegg har de berørte reinbeitedistriktene brukt opp midlene på sine egne beredskapsfond som var oppspart etter forrige beitekrise.

Totale utbetalinger fra beredskapsfondet (mill. kroner)

I møte 5. mai bestemte avtalepartene at sluttdato for beregning av ekstraordinært tilskudd til beredskap settes til 15. mai, det vil si at 14. mai er den siste datoen det gis tilskudd for. Bakgrunnen for dette var den økonomiske situasjonen for beredskapsfondet. Det forventes flere tilskuddsutbetalinger for perioden frem til 15. mai, og for flytting av rein fra vinter- til sommerbeite. Sistnevnte ordning gjelder transport som er gjennomført innen 10. mai. Søknadsfristen er 31. mai. Totalt forventes det utbetalinger på opp mot 45,0 mill. kroner i 2025. Dette tilsier at årets krise er på nivå med krisen i 2022. Krisen i 2024 var antakelig også på dette nivået, men her var det flere reineiere som i stedet for beitekrisemidler fikk støtte til føring fra forsvaret i forbindelse med en stor NATO-øvelse i Finnmark dette året.

Beredskap i reindriften

Reindriften har de siste årene (2017, 2020, 2022, 2024 og 2025) opplevd vanskelige beiteforhold med låste beiter, enten grunnet islag eller store snømengder.

Etter krisevinteren 2017 ble det etablert et system for å håndtere beitekriser i reindriften. Systemet omfatter blant annet beredskapsutvalg for alle reinbeiteområdene, beredskapsfond for distriktene og reinlagene og tilskuddsordninger for å kunne gjennomføre tiltak for å sikre dyrevelferd og fremtidig produksjon. Systemet er gjennomgått av ulike arbeidsgrupper i etterkant av krisene i 2020, 2022 og 2024, og det er gjort justeringer i systemet etter alle disse gjennomgangene.

Les mer om beredskapsarbeidet på [Landbruksdirektoratets nettsider](#).

Disponible midler i 2025

Det som i utgangspunktet er satt av for 2025 er 10,0 mill. kroner fra Reindrifftsavtalen 2024/2025. Resterende midler hentes fra mindreforbruk på ordningen i 2024 og ulike forventede overføringer fra direktetilskudd, velferdsordninger og ordninger på Reindriffts utviklingsfond (RUF). Dette innebærer i praksis at beitekriser «spiser» av midlene til øvrige ordninger på reindrifftsavtalen.

Gjennomgang av beredskapen i reindriften høsten 2024

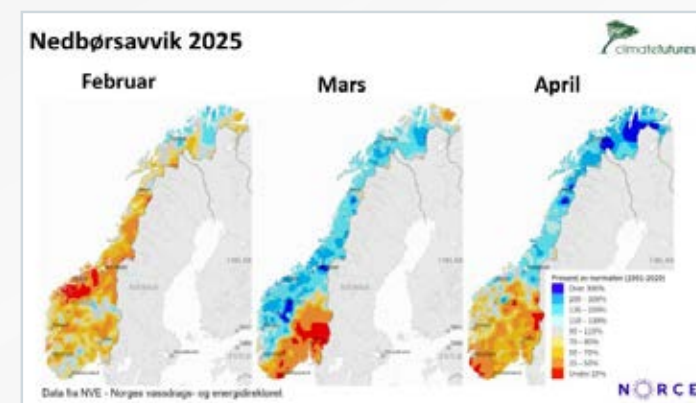
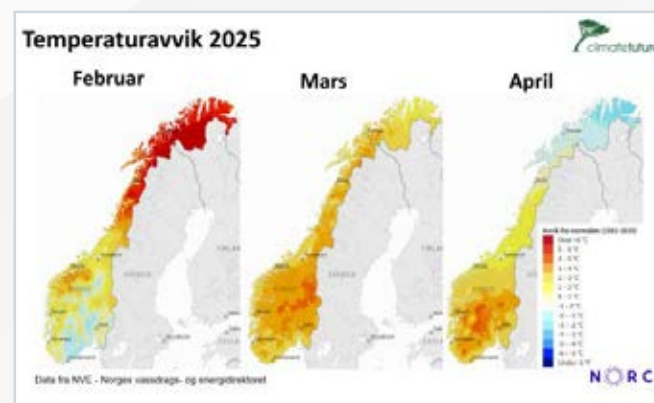
Reindrifftsavtalepartene ble våren 2024 enige om å etablere en arbeidsgruppe som skulle gjennomgå beredskapen i reindriften. Bakgrunnen for dette var blant annet erfaringene fra beitekrisen vinteren 2024 og de siste års beitekriser før dette.

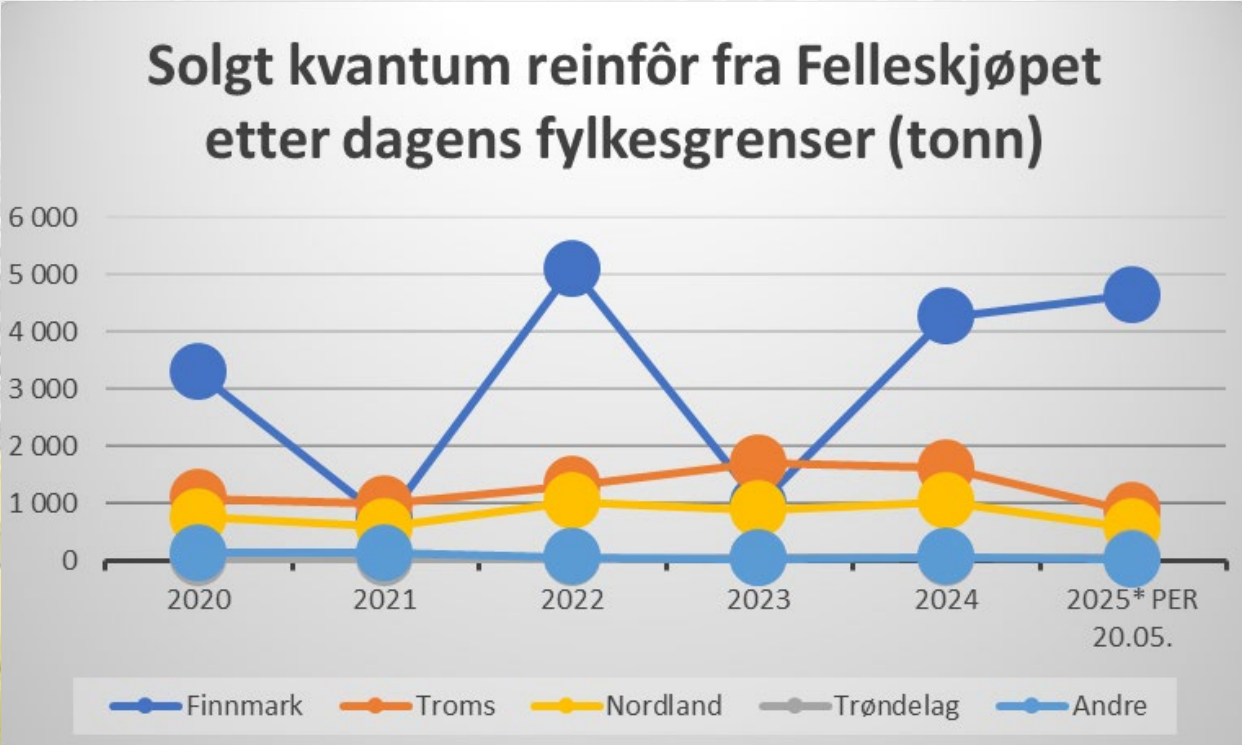
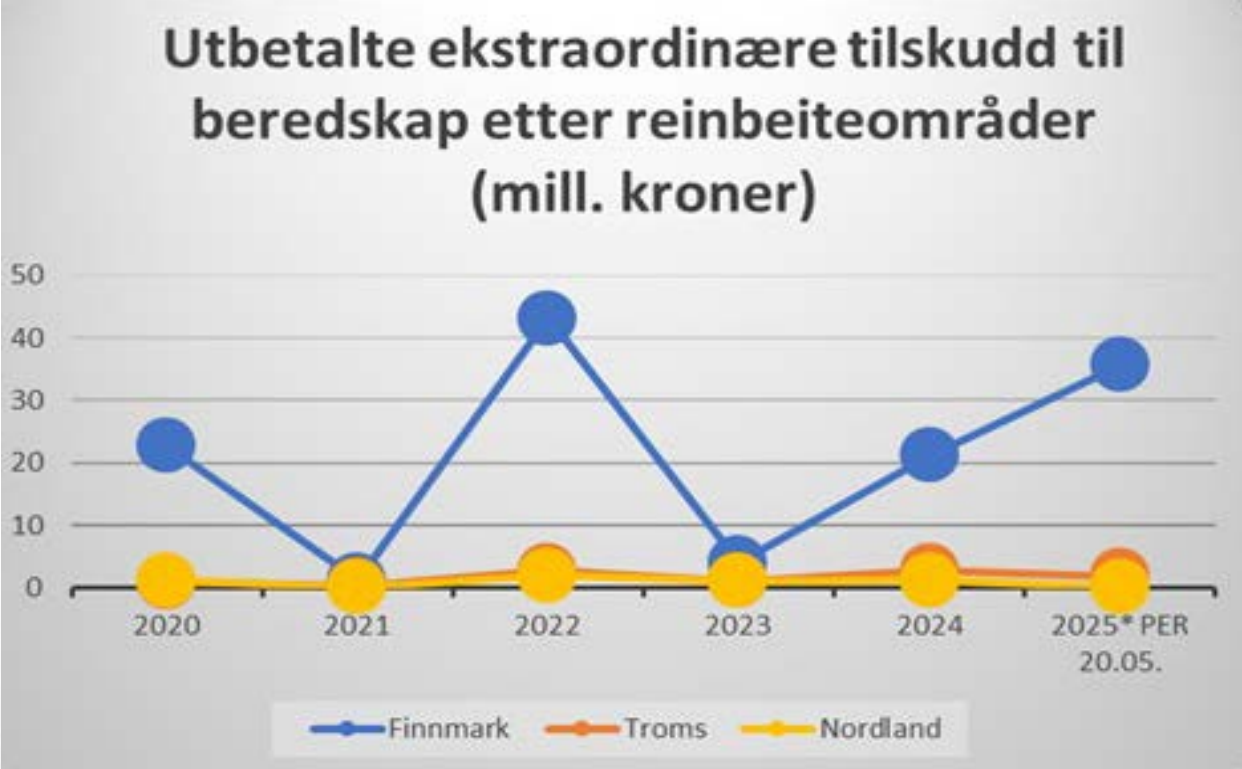
Klimaendringene medfører lengre barmarksesong, mer ustabil vær, raske svingninger mellom mildvær og kuldeperioder og i tillegg økte nedbørmengder. Dette gjør at det er sannsynlig at det vil bli høyere frekvens av perioder med låste beiter.

Systemet for beredskap er verken tenkt eller laget for en situasjon der beitekriser oppstår hvert år. Utgangspunktet for gjennomgangen av beredskapen høsten 2024 var med dette at avtalepartene så det som nødvendig å vurdere hvordan systemet for beredskap kan tilpasses en ny situasjon hvor beitekriser kommer regelmessig, og om det er andre tiltak reindriften kan iverksette for å møte klimaendringene.

Arbeidsgruppen anbefalte i sin rapport at næringen bør få et større ansvar for å håndtere beitekriser selv. I første fase anbefalte arbeidsgruppen en løsning hvor distriktene skal håndtere en beitekrise for en periode på 30-45 døgner, før det åpnes for bruk av eksisterende ordning med ekstraordinært tilskudd til beredskap. Arbeidsgruppen vurderte videre at perioden distriktene selv skal håndtere en beitekrise kan utvides senere. Arbeidsgruppen foreslo også langsiktige tiltak som næringen bør iverksette for å kunne håndtere beitekriser og klimautfordringer som forventes å komme frem mot år 2100. Vi henviser til [arbeidsgruppens rapport](#).

Bla om for figurer og tabeller

Distrikt	Kode	Startdato først erklærte beitekrise i distriktet/siidaen	Sluttdato erklærte beitekrise i distriktet/siidaen	Totalt antall siidaandeler i distriktet/siidaen	Antall siidaandeler som er eller har vært berørt av krisen	Antall rein som er eller har vært berørt av krisen*
Øst-Finnmark				160	152	65 184
Polmak/Varanger				42	42	23 556
D 5A - Pasvik	ZB	07.04.2025		5	5	2 000
D 4/5B - Skogerøya/Spurvneset	ZC	22.01.2025		4	4	1 989
D 6 - Várjjatnjárga	ZD	19.01.2025		15	15	10 983
D 7 - Rakkonjarga	ZE	29.01.2025		8	8	3 718
D 9 - Čorgaš	ZF	21.01.2025		10	10	4 866
Karasjok øst				51	46	18 007
D 13 - Lagesduottar	ZG	14.02.2025		19	14	5 875
D 14 - Spierttanjarga	ZH	24.02.2025		11	11	5 010
D 14 A - Spierttagaisa	ZI	01.02.2025		21	21	7 122
Karasjok vest				67	64	23 621
D 16 - Karasjok vest	ZS	23.01.2025		67	64	23 621
Mahkaravju ja Stiikonjarga siida	ZS	25.01.2025		10	10	4 208
Skuohtanjarga siida	ZS	23.01.2025		18	18	5 437
Skaiddeduottar siida	ZS	21.01.2025		6	6	5 080
Marrenjarga ja Boalotnjarga siida	ZS	23.01.2025		7	7	2 582
Jahkenjarga siida	ZS	24.01.2025		3	3	1 072
Lahtin siida	ZS	24.01.2025		8	8	1 813
Njeaiddan siida	ZS	27.01.2025		8	5	1 321
Vuorji siida	ZS	22.02.2025		7	7	2 108
Vest-Finnmark				209	204	73 924
30C østre sone				58	58	22 072
D 19 - Sallan	YA	24.01.2025		10	10	4 398
D 20 - Fala	YB	03.02.2025	15.05.2025	6	6	2 022
D 21 - Gearretnjarga	YC	28.01.2025		8	8	2 271
D 22 - Fiettar	YD	24.01.2025		14	14	5 931
D 23 - Seainnus Navggastat	YE	23.01.2025		14	14	6 191
Gruppe A	YE	05.02.2025		3	3	1 297
Gruppe B	YE	23.01.2025		6	6	2 594
Gruppe C	YE	27.01.2025		5	5	2 300
D 24 A - Seiland vest	YF	24.01.2025		6	6	1 259
30B midtre sone				93	88	27 544
D 25 - Stjernøy	YH	05.02.2025		6	6	1 362
D 41 - Bæskades	YI	11.02.2025		5	5	3 389
D 26 - Lakkonjarga	YJ	11.02.2025		16	16	5 246
D 27 - Joahkonjarga	YK	28.01.2025		13	13	3 296
D 28 - Bergsfjord	YL	11.02.2025		3	3	1 086
D 29 - Frakfjord med Silda	YM	27.01.2025	16.05.2025	3	3	1 096
D 32 - Silvvetnjarga	YN	06.02.2025		6	6	2 117
D 33 - Spalca	YP	04.02.2025		17	12	2 232
D 40 - Orda	YX	11.02.2025		13	13	3 959
D 11T - Reinøy	XM	12.02.2025		2	2	589
33 T - Ittunjarga	XR	07.02.2025		3	3	897
D 19/32T - Ivgolahku	XT	12.02.2025		6	6	2 275
30A vestre sone				58	58	24 308
D 34 - Áborassa	YR	27.01.2025		12	12	6 212
D 35 - Favrosorda	YS	13.02.2025		16	16	5 810
D 36 - Cokkolat	YT	16.02.2025		13	13	6 211
D 37 - Skárfvaggi	YU	14.02.2025		3	3	1 620
D 39 - Arnøy/Kågen	YW	08.02.2025		8	8	1 764
D 42 - Beachegealli	YY	14.02.2025		6	6	2 691
Troms				27	24	5 907
Kvaløy	XK	17.03.2025		2	2	328
Tromsdalen	XU	18.12.2024		9	6	1 500
Helligskogen	XW	24.01.2025		7	7	1 829
Hjerttind	XZ	05.12.2024		9	9	2 250
Nordland				6	6	1 734
Ildgruben	WL	08.01.2025	28.02.2025	2	2	881
Balvatn	WP	12.02.2025	17.04.2025	2	2	674
Skjomen	WZ	07.01.2025	24.02.2025	2	2	179
Totalt				402	386	146 749

*Anslag basert på andelen av siidaandeler i distriktet/siidaen som er eller har vært berørt av årets krise

Endringer i forbindelse med håndtering av beitekrisen

Skrevet av Maria Ae Solvang-Jansen,
Rådgiver Landbruksdirektoratet

I tillegg til de endringene som skjer i forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag kapittel 2, er det også bestemt en del endringer i kapittel 3 og 4 som omhandler håndtering av en beitekrise. Det ble i 2024 nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere håndtering av beitekriser. De la frem en rapport til avtalepartene som ble lagt til grunn under forhandlingen.

Beredskapsfond etter kapittel 3

Tidligere ble det gitt tilskudd til distriktenes beredskapsfond tilsvarende 150 prosent av avsetningen distriktet har satt av til beredskapsfond, begrenset opp til 25 prosent av det samlede distriktstilskuddet.

Avtalepartene er enige om å endre dette tilskuddet slik at det gis tilskudd til beredskapsfond med 45 kroner per rein. Reintallet som legges til grunn er det reintallet som er oppgitt i melding om reindrift per 31. mars og det gis ikke tilskudd for flere rein enn siidaens eller reinlagets øvre fastsatte reintall. Tilskuddet vil bli innvilget årlig fram til distriktet eller reinlagets beredskapsfond er tilstrekkelig til å håndtere en beitekrise i 90 døgn, tilsvarende 3 kroner per rein per døgn.

Ekstraordinært tilskudd etter kapittel 4

Avtalepartene ble enige om at reindriften selv skal være ansvarlig for håndtering av en beitekrise i de første 30 dagene. Vilkårene for å få innvilget ekstraordinært tilskudd er dermed endret. Tidligere var vilkårene at det var erklært beitekrise av beredskapsutvalget og at distriktets eget fond var tomt. Fra og med 1. juli 2025 vil vilkårene være at:

- Beredskapsutvalget har erklært beitekrise
- Det har gått minst 30 døgn siden beredskapsutvalget har fastslått at det foreligger en beitekrise

Det er ikke lengre et vilkår om at distriktets fond skal være oppbrukt så lenge de har klart seg selv i 30 døgn og det fremdeles er beitekrise.

Illustrerende bilde. Fra omslaget til Reindriftnytt nr 1:2020.
Kriseføring av reinflflok i gjerde med kraftfôr slutten av april 2020. Foto: Asbjørn Kulseng

Parasittbehandling av rein

– hva bør du som reindriftsutøver vite?

Skrevet av Rebecca K. Davidson, Line Olsen, Torill Mørk, Ingebjørg H. Nymo.
Reinhelsetjenesten og Veterinærinstituttet.

Parasitter som hudbrems, svelgbrems og hjernemark er et tilbakevendende problem for mange reineiere, og de kan gi store helseplager for reinen og tap i produksjon. Men når bør man behandle og hvilke dyr bør behandles? Her får du en oversikt over hvordan klima påvirker smittepresset, og råd om målrettet og riktig bruk av parasittmidler. Ta kontakt med veterinæren din eller Reinhelsetjenesten for ytterligere råd om parasitter, behandling mot parasitter eller tiltak som kan bidra til å redusere smittepress og sykdom i flokken.

Hudbrems og svelgbrems: Livssyklus og klimafølsomhet

De fleste reindriftsutøvere kjenner godt til bremsen – både hudbrems og svelgbrems – og hvor stor plage disse insektene kan være for reinen. Spørsmålet er når og hvordan man bør behandle for å få best effekt, samtidig som man unngår unødvendig bruk av medisiner.

Bremslarvene forlater reinen på våren, hudbremsen ut gjennom huden og svelgbremsen hostes opp. Begge artene forpupper seg deretter på bakken og utvikles til bremsfluer. Denne utviklingen er veldig temperaturavhengig; varme somre gir raskere utvikling og flere bremsefluer over en lengre tidsperiode. Lysstyrke, vindstyrke og nedbør påvirker også utviklingen. Det kan være over én måned forskjell i lengden på fluenes flyvesesong, avhengig av været fra år til år.

Hudbremsflua legger egg på reinens hår i løpet av sommeren. Eggene klekkes, og larvene trenger gjennom huden og legger seg i fettlaget under huden. Svelgbremsflua sprøyter egg på overleppa og larvene vandrer bak til svelget etter at de har klekket.

Når skal en behandle mot brems?

Ivermektin kan ikke nå bremsens egg når disse sitter i pelsen. Eggene må først klekkes, og larvene må trenge under huden eller bevege seg bak i svelget før de blir tilgjengelige for behandling. Denne prosessen tar 1-2 uker. Det tidligste tidspunktet for effektiv behandling

mot brems er derfor omtrent to uker etter den første frostnatten om høsten, for da slutter bremsfluene å fly. Behandling så tidlig som mulig etter dette gir best beskyttelse av skinnet og bidrar til å redusere tap av kondisjon.

Det seneste anbefalte behandlingstidspunktet mot brems er slutten av februar. Etter dette tidspunktet er bremsene så store at det kan bli infeksjoner i huden av hudbremsen og reinen kan få pustebesvær av svelgbremsen hvis en dreper parasittene med ivermektin. Reinen vil også allerede ha tapt kondisjon av å gå med parasittene så lenge. Nytteverdien, i form av bedre kondisjon, av å behandle rein etter februar er usikker.

Hvilke rein bør behandles mot brems?

Det er en fordel å kun behandle flokker hvor brems er et problem, og det er ikke alltid nødvendig å behandle hele flokken. Hovedprinsippet bak parasittbehandling er å behandle de dyrene som har høy parasittbelastning eller kan bli syke av parasittene, mens de som er friske og/eller har lav parasittbelastning ikke trenger behandling.

Vurdering av hvilke rein som skal behandles krever kunnskap om smittepresset i løpet av sommeren og høsten og inkluderer vurdering av værforholdene og hvor dyrene har beitet. Reindriftsutøverens observasjoner av flueplage og fra slakting av enkeltdyr vil også gi nyttig informasjon for målrettet behandling. Dette er kunnskap som kun den enkelte reindriftsutøver har om sin flokk.

Rein med høyere bremsbelastning er oftere i dårligere hold. Om de har flere brems pga. dårlig hold og nedsatt immunforsvar eller om de er i dårlig hold som følge av mye brems, er usikkert, men disse dyrene vil ha god nytte av behandling.

Ivermektin: Dosering, virketid og resistens

Det eneste godkjente parasittmiddelet for rein i Norge er ivermektin (Ivomec vet.® for injeksjon med sprøyte). Dosering er 1 ml per 50 kg, gitt under huden. Virketiden hos rein er omtrent 14 dager. Dette betyr at

parasittmidlet er ute av kroppen og reinen kan bli smittet med parasitter på nytt etter 14 dager, inkludert med brems hvis fluene fortsatt er aktive. Tilbakeholdesetid for slakt er 28 dager etter behandling.

For å unngå resistens og sikre at parasittmidler som ivermektin fortsatt skal være effektive i framtiden, må disse brukes riktig. Derfor er det viktig at du som reindriftsutøver; 1) Behandler bare de reinene som trenger det - de som har vært utsatt for høyest smittepress eller bestemte aldersgrupper som kan være særlig utsatte, f.eks. kalver og åringer. 2) Bruker riktig dose – basert på vekt eller tyngste rein i gruppen. 3) Bruker god sprøyteteknikk - dersom man er usikker på om reinen har fått hele dosen under huden, og mistenker at reinen er blitt underdosert, kan man trygt gi en dose til. 4) Oppbevarer medisinen riktig og følger med på holdbarhetsdato.

Ivermektin påhellingsvæske og oralpasta virker dårligere og er ikke godkjent til rein. Det anbefales ikke å brukes disse.

Hjernemark – et økende problem i et varmere klima

Reinen blir smittet med hjernemark ved å spise infiserte snegler. Parasitten vandrer deretter gjennom reinen og ender opp i hjerne og ryggmarg etter omtrent 2 måneder. Det er først når parasitten når dit at reinen blir syk. Før parasitten når hjerne og ryggmarg, kan man bruke ivermektin som behandling. Men når parasitten har kommet dit er det ikke mulig å behandle. Derfor må behandling gjøres tidlig på høsten før parasitten når hjerne og ryggmarg, altså før reinen blir syk.

I fjor advarte Reinhelsetjenesten om høy risiko for hjernemark i Troms på grunn av en varm sommer og høst.

Reinhelsetjenesten anbefalte derfor å gi ivermektin allerede i september i samme dose som mot brems. Utfordringen er at det ofte er vanskelig å samle flokken tidlig nok på høsten, og fra november og utover har parasitten som regel allerede nådd hjernen og ryggmargen, noe som gjør den umulig å bekjempe med ivermektin.

Les artikkelen «Kan langtidsvirkende parasittmidler beskytte reinen mot hjernemark?» for å lære mer om Veterinærinstituttets arbeid med å teste ut nye parasittmidler mot hjernemark.

Bendelorm hos kalv

Noen kalver kan få mye bendelorm. Disse kan ofte sees i avføringen. Kalvene kan få diaré, bli slappe og gå ned i vekt. To preparater som er godkjent for bruk hos småfe er vist å ha god effekt mot bendelorm hos rein: Valbazen vet.® og Panacur vet.®.

Forekomsten av flått er økende

Det er de siste årene blitt rapportert stadig mer flått på rein i enkelte områder. Det er per i dag ingen effektiv behandling mot flått hos rein. Coopersect vet.® påflekingsvæske er forsøkt brukt til rein, men virkningstiden er anslått til kun 2-3 uker og den forebyggende effekten mot flått, og flåttbårne sykdommer, er dermed kortvarig.

Parasittmidler er reseptbelagt

Din lokale veterinær skal kontaktes ved behov for parasittbehandling og eventuelle spørsmål om behandlingen. Veterinæren kan la reindriftsutøver gi behandling, forutsatt at det gis tilstrekkelig opplæring. Veterinæren skal påse at vedkommende har de kvalifikasjoner som kreves for dette. Det er veterinæren som har ansvaret for at behandlingen blir utført riktig.

Parasittbehandling i en flokk bør gis målrettet til de reinene som er mest utsatt for høy belastning og/eller sykdom, som for eksempel kalv om høsten (bilde I.H. Nymo).

Kan langtidsvirkende parasittmidler beskytte reinen mot hjernemark?

Skrevet av Rebecca K. Davidson, Line Olsen, Torill Mørk, Ingebjørg H. Nymo. Reinhelsetjenesten og Veterinærinstituttet.

Hjernemark er en utbredt parasitt som gir alvorlig sykdom hos rein, særlig etter varme somre. Med klimaendringer øker risikoen for smitte og sykdom. Flere forskningsprosjekter, finansiert blant annet av Reindriftens Utviklingsfond, har undersøkt om langtidsvirkende parasittmidler kan gi effektiv beskyttelse. I 2025 starter et nytt forsøk for å teste forebyggende behandling i en reinflokk under naturlige forhold.

Reinen blir smittet med hjernemark ved å spise infiserte snegler. Parasitten vandrer deretter gjennom reinen og ender opp i hjerne og ryggmarg etter omtrent 2 måneder. Det er først når parasitten når dit at reinen blir syk, med symptomer som lammelse, ustøhet, generell svakhet og nedsatt evne til å beite.

Før parasitten når hjerne og ryggmarg, kan man bruke ivermektin (for eksempel Ivomec vet.®) som behandling. Men når parasitten har kommet dit er det vanskelig å behandle, fordi de fleste parasittmidler i liten grad går inn i hjerne og ryggmarg. Derfor må eventuell behandling gjøres før parasitten når hjerne og ryggmarg, altså før reinen blir syk. For at det skal være mulig, må man bruke et parasittmiddel som varer lenge i reinen. Effekten av ivermektin varer kun i omtrent to uker, og derfor er det lite egnet for dette formålet.

I prosjektet «Egner moksidektin seg til behandling av hjernemark hos rein? (MoksiMark)», finansiert av Reindriftens Utviklingsfond, undersøkte vi hvor lenge det langtidsvirkende parasittmiddelet Cydectin LA® (virkestoff moksidektin) blir værende i reinens kropp. Målet var å finne ut om dette middelet kan gi langvarig beskyttelse mot hjernemark etter én injeksjon. Resultatene viste at moksidektin gir beskyttelse i cirka 30 dager hos kalver og 40 dager hos voksne simler.

Veterinærinstituttet har gjennomført flere forskningsprosjekter, blant annet finansiert av Reindriftens Utviklingsfond, for å undersøke om langtidsvirkende parasittmidler gir effektiv beskyttelse. I 2025 starter et nytt feltforsøk med forebyggende behandling i en reinflokk under naturlige smitteforhold (bilde I.H. Nymo).

Et tidligere prosjekt, «Parasitter på hjernen – et klimaproblem for rein (ReinBrain)», finansiert av Forskningsmidler for jordbruk og matindustri, viste at det langtidsvirkende middelet LongRange® (virkestoff eprinomectin) ga beskyttelse i omtrent 80 dager hos både kalver og simler. Vi har også undersøkt hvor lenge stoffene kan spores i avføring. Moksidektin ble ikke funnet etter 90 dager, mens eprinomectin fortsatt kunne spores over 100 dager etter behandling.

Verken Cydectin LA® eller LongRange® har markedsføringstillatelse i Norge og bruk av disse krever forhåndsgodkjenning fra Direktoratet for Medisinske Produkter. De er heller ikke testet under naturlige smitteforhold ennå, men under kalvemerking i 2025 starter et nytt prosjekt; «Uttesting av forebyggende behandling mot hjernemark smitte – et klimatiltak for reindrift (FRISK-Rein)». Her skal vi undersøke om disse midlene virkelig beskytter reinkalver under vanlige beiteforhold. Dette prosjektet er også finansiert av Reindriftens Utviklingsfond.

Resultatene fra disse prosjektene vil gi viktig kunnskap om hvor godt moksidektin og eprinomectin beskytter mot hjernemark, og bidra til å utvikle bedre tiltak for å redusere sykdomsutbrudd i et varmere klima.

Nytt søknadsskjema for oppføring av gjerder og anlegg i reindriften

Skrevet av: Renate Mienna Olsen, rådgiver Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet har utarbeidet et nytt søknadsskjema for godkjenning av gjerder og anlegg i reindriften. Samtidig er veiledning til søknadsprosessen oppdatert på direktoratets nettsider- både på norsk og samisk.

Landbruksdirektoratet har utarbeidet et nytt søknadsskjema for ordningen godkjenning av gjerder og anlegg i reindriften. Søknadsskjemaet finnes foreløpig i PDF format i påvente av en digital løsning.

Ved å innføre dette skjemaet og oppdatere veiledningen på nettsiden, gjør vi det lettere for søkere å se hva som skal fylles ut i søknaden. Målet er at søknadene som sendes inn til statsforvalterne skal være mer komplette, noe som igjen bidrar til enklere og mer effektiv saksforberedelse, og behandling av søknadene.

Kort om ordningen

Retten til å utøve reindrift gir rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg, broer og andre anlegg som er nødvendige for reindriften. Reindriftsutøvere og reinlag kan søke om godkjenning. Siida og distrikt kan også søke på vegne av reindriftsutøvere. Gjerder og anlegg må ikke plasseres slik at de virker unødig skjemmende eller er til vesentlig skade eller ulempe for grunneieren eller for andre rettmessige interesser.

Den som ønsker å oppføre gjerder og anlegg som skal stå ut over en sesong, må søke om godkjenning. Med «sesong» menes en del av årstidene sett i sammenheng med beitetidene, som vår-, sommer-, høst-, høstvinter- og vintersesong. Gjerder og anlegg som regelmessig settes opp og tas ned på samme sted, ansees som anlegg som blir stående «ut over en sesong», og er søknadspliktige.

Enklere å søke

Det nye skjemaet er ment å forenkle og effektivisere søknadsprosessen. I skjemaet fyller du inn informasjon om søker, opplysninger om søknaden, og redegjørelse for oppstilte vilkår etter reindriftsloven § 24. I søknadsskjemaet er det også på s. 3 en *Vedleggsliste* som tydeliggjør hvilke vedlegg som skal følge med søknaden. Det anbefales at søker bruker kart fra Kilden for å lage kartvedlegg til søknaden som viser tegning av anlegget. GPS spor av anlegget kan i tillegg gjerne sendes inn.

Søknadsskjemaet og veiledningen på både norsk og samisk finnes på Landbruksdirektoratets nettsider.

Foto: Johan Ingvald Hætta

Ođđa ohcanskovvi áiddiid ja gárddiid ceggemii boazodoalus

Čállán: Renate Mienna Olsen, ráđđeaddi Eanandoalldirektoráhta

Eanadoalldirektoráhta lea ráhkadan ođđa ohcanskovi boazodoalu áiddiid ja gárddiid dohkkeheapmái. Seammás lea ohcanproseassa bagadus ođasmahttojuvvon ja gávdno direktoráhta neahttsiidduin - sihke dárogillii ja sámegillii.

Eanadoalldirektoráhta lea ráhkadan ođđa ohcanskovi boazodoalu áiddiid ja gárddiid dohkkehanortnegii. Ohcanskovvi lea vuos PDF-hámis dan botta go vuordit digitála čovdosa.

Go váldit atnui dán skovi ja ođastit bagadusa neahttsiiddus, de šaddá álkit ohcciide oaidnit maid sii galget deavdit ohcamis. Mihttomearri lea ahte ohcamat mat sáddejuvvojit stáhtahálddašeddiide galget leat eambo dievaslaččat, mii fas dagaha áššeráhkaneami álkebun ja beaktileabbon, ja nu maiddái ohcamiid gieđahallama.

Oanehaččat ortnega birra

Vuoigatvuohta doaimmahit boazodoalu addá vuoigatvuođa hukset gárddiid ja áiddiid, njuovvanrusttegiid, šaldiid ja eará rusttegiid mat dárbbášuvvojit boazodoalus. Boazodoallit ja boazosearvvit sáhttet ohcat dohkkeheami. Siiddat ja orohagat sáhttet maiddái ohcat boazodolliid ovddas. Áiddit ja gárddit eai galgga ceggejuvvot nu ahte dat leat dárbbášmeahttumit ovddas dahje mearkkašahtti vahágin dahje hehttehussan eanaeaggádii dahje eará rievttalaš beroštumiide.

Son guhte háliida cegget áiddiid ja gárddiid mat galget ceaggát guhkit go ovttá áigodaga, ferte ohcat dohkkeheami. «Áigodat» mearkkaša dás muhtin jagiáiggi guohtunáigodagaid oktavuodas, nu go giđđa-, geasse-, čakča-, čakčadálve- ja dálveáigodagaid. Áiddit ja gárddit mat jeavddalaččat ceggejuvvojit ja njeidojuvvojit seamma báikkis, adnojuvvojit rusttegin mat ceaggájit «badjel áigodaga», ja leat ohcangeatnegasat.

Álkit ohcat

Ođđa skovvi galggašii álkidahttit ja beavttálmahttit ohcanproseassa. Skovvá deavddat dieđuid ohcci birra, dieđuid ohcama birra, ja čilgehusa mearriduvvon eavttuin boazodoallolága § 24 vuodul. Ohcanskovis lea maiddái 3. siiddus *Mielloduslistu* mii čielggada makkár mildosat galget čuovvut ohcama. Ávžžuhuvvo ahte ohcci geavaha Kilden-kártta go ráhkada kártamildosa ohcamii, mas oaidná sárgosa áiddis/gárddis. Dasa lassin sáhtta áinnas sáddet GPS-mearkka rusttegis.

Ohcanskovvi ja bagadus lea sihke dárogillii ja sámegillii ja dan gávdna Eanandoalldirektoráhta ruovttusiidduin.

Tilbakeblikk: Sommerbolig i gamle på høyfjellet

Redaksjon for reindriftsnytt har dykket i arkivet og funnet en artikkel om sommerboplass på Kvænangsfjellet, Nord-Troms tilbake i 1987.

Eneste i Norge?

Sommerbolig i gamle på høyfjellet

Øystein Løland

Ungguttene Nils Ole Pulk og Mathis Amund Eira er forlengst installert på sommerboplass på Kvænangsfjellet, Nord-Troms. Boplassen er like ved Europavei 6.

De er skjønt enige om at gammen er en utmerket bolig på sommeren, Nils Ole Pulk (t.v.) og Mathis Amund Eira.

Foto: Øystein Løland

Vi treffer på Nils Ole og Mathis Amund i salgsboden i et skikkelig nord-norsk sommeruvær. Det er så vidt det er råd å stå oppreist i norda-været som blæs rett gjennom sommerklærne.

Innenfor torvveggene i jordgammen er det derimot mer behagelig. Gammen er sommerbolig for Nils Ole og Mathis Amund. Her er 7 gammer og 4 av dem er bebodd som sommerbolig. I denne gammen som eies av Nils Oles foreldre, er det varmt og godt. Den er 6–7 år gammel. Dersom gammen skal være brukbar som bolig må den vedlikeholdes hvert år, torv må skiftes ut, sier Nils Ole.

INGEN HUSBANK-LÅN

Denne sommerboligen trenger ikke husbanklån for å bygges. Gammen har et reisverk av bjørk. Det er kun helt spesielle emner som duger til slikt. Emnene må kappes og tørkes lang tid i forveien. Innerst er det tre-fjøl i taket med plast/fuktsperre over. Før brukte man never under torva. Torva ytterst er den som krever mest arbeid, avhengig av hvor torva er å finne. Under gunstige forhold er gammen reist på et par dager. Vedlikeholdes gammen hvert år, kan det være bolig i 12–15 år.

Forts. side 42

Utfordringer på flere fronter for reindrifta

Under årets Kunnskapskonferanse ble reindriftnæringen løftet frem som et viktig tema i tre sentrale sesjoner: markedssituasjonen for reinkjøtt, tap av rein og utfordringer knyttet til arealbruk.

På konferansen deltok Asbjørn Kulseng, Sissel Olsen og Annie Abrahamsen fra Landbruksdirektoratet (bakerste rekke fra venstre). I første rekke fra venstre: Anne Randa (SFTF), Marit Østby Nilsen (NRL's rådgivningstjeneste i arealsaker), Torill Mørk (Reinhelsetjenesten) og Charlotte Berg (Landbruksdirektoratet) Foto: Torbjørn Tandberg

Skrevet av: Robert Rønning, kommunikasjonsdirektør

Stabile salgstall gir håp i reinkjøttmarkedet

Etter et høyt slaktevolum i 2023 med påfølgende økning i lagerbeholdningen, var det knyttet usikkerhet til hvordan 2024 ville utvikle seg. Til tross for dette har salget vært tilfredsstillende, og lageret ble redusert med 18 tonn innen januar 2025. Lagernivået ligger nå omtrent 15 tonn over fjoråret, men fortsatt innenfor historiske rammer.

– Det er fortsatt viktig å prioritere markedsføring og produktutvikling, særlig for produkter som finnbiff og reinskav, som utgjør hoveddelen av lageret, sier Sissel Olsen i Landbruksdirektoratet.

Gjennomsnittsprisen per kilo reinkjøtt falt 4,9 prosent til 99,15 kroner, mens slaktevolumet gikk ned 17 prosent. Likevel er fremtidsutsiktene positive, med økt etterspørsel etter bærekraftig lokalmat og reiselivsbasert opplevelsesutvikling.

Store tap av kalver – rovvilt hovedårsaken

Tap av kalver fortsetter å være en stor utfordring for reindrifta. Hele 92 prosent av tapene som ble meldt inn på kalv i reindriftsåret 2023/2024 skyldes fredet rovvilt, særlig jerv, gaupe og kongeørn. Totalt har næringen hatt et tap på rundt 80 000 dyr, hvorav 72 000 er søkt erstattet, mens det har blitt erstattet 21 000 dyr. Erstatningsutbetalingene beløper seg til 105 millioner kroner. Til sammenligning er verdien på det som slaktes på slakteri og blir utbetalt til reineier på 160 millioner.

– Vi har et stort behov for mer kunnskap om de ulike tapsårsakene i reindrifta. Klimaendringer og beitekriser påvirker også kalvetilgang og dyrenes helse, sier Asbjørn Kulseng i Landbruksdirektoratet.

Veterinærinstituttet og den nye Reinhelsetjenesten peker på at sykdommer og klimarelaterte forhold kan gi alvorlige utslag, men blir ofte underrapportert.

I sum har tap av kalver en negativ påvirkning på produksjon, lønnsomhet og dyrevelferd i næringen.

Arealbruk og reindrift: Ny metodikk skal sikre tradisjonell kunnskap

Utbygging av vindkraft og annen arealbruk skaper store utfordringer for reindrifta. For å imøtekomme dette utvikles det nå en ny metodikk for konsekvensutredninger, der tradisjonell kunnskap skal sidestilles med vitenskapelig kunnskap.

Tradisjonell kunnskap består av forståelsen, erfaringen og de praksiser som over tid er utviklet innenfor en bestemt gruppe eller samfunn. Ofte vil den enkelte reindriftsutøver være en god kilde til slik kunnskap.

– Hvis tradisjonell kunnskap får en større plass i prosessene fremover, bidrar det til å synliggjøre arealbruken på en bedre måte, sier Charlotte Berg i Landbruksdirektoratet.

Direktoratets høringsuttalelser er ofte i saker om bygging av vindkraft og kraftledninger.

– Erfaringer viser at reindriften ofte kommer for sent inn i planprosesser. Den nye metodikken stiller krav til medvirkning gjennom hele prosessen og forankring blant annet i folkerettslige prinsipper, forklarer Charlotte Berg.

Landbruksdirektoratet har stort fokus på å synliggjøre reindriften arealbehov og forbedre kunnskapsgrunnlaget om reindrift.

Kommunenes forståelse og ivaretagelse av reindrift varierer sterkt. Mange sliter med kompetanse og kapasitet. Rådgivningstjenesten i arealsaker, etablert som permanent i Reindriftsavtalen 2024/2025, arbeider for å styrke reindriften rettssikkerhet og kunnskapsgrunnlag. Fra Statsforvalteren ble det understreket at tidlig involvering og felles befaringer er avgjørende for å sikre god dialog og tilpasning i planprosesser.

Fremtidsutsikter: Kunnskap, tillit og verdiskaping

Det er store forventninger til den nye metodikken for konsekvensutredninger og en teknisk oppdatering av arealbrukskartene. Tradisjonell kunnskap må få en mer sentral rolle, og det stilles høyere krav til kompetanse hos utredere og myndigheter.

En sterkere reindriftnæring krever tillit, godt dokumenterte prosesser og anerkjennelse av reindriften kunnskap og språk. Dette er avgjørende for bærekraftig forvaltning fremover, kom det fram på konferansen.

Konferansen viste at næringen er under sterkt press – men også at det finnes konkrete løsninger og en felles vilje til å styrke reindriften framtid.

Midler til forskning og formidling fra Reindriften Utviklingsfond

Reindriften Utviklingsfond (RUF) støtter forskning og utviklingsprosjekter som gir ny, nyttig kunnskap for reindriftnæringen. Målet er at resultatene skal være relevante og kan tas i bruk av næringen selv, forvaltningen, politikere og samfunnet ellers. Hvert år setter RUF-styret av midler til forskning og formidling, innenfor den økonomiske rammen som gis i reindriftsavtalen.

Reineier i Nordland. Foto: Kim Jacobsen

Slik bruker vi forskningsmidlene i RUF

I 2018 vedtok styret for Reindriften Utviklingsfond (RUF) en handlingsplan for bruk av midler til forskning og formidling. Du finner planen på Landbruksdirektoratets nettsider.

Midlene kan gå til:

- **Anvendt forskning** - prosjekter som gir praktisk nytte for reindriften
- **Utviklingsprosjekter** - som bygger videre på kunnskap vi har
- **Formidling** - som gjør kunnskapen tilgjengelig for reindriftsutøvere og forvaltning

I de siste års reindriftsavtaler har avtalepartene prioritert følgende områder for tildelinger fra Reindriften Utviklingsfond:

- Klimaendringenes påvirkning på reindriften og mulige strategier for klimatilpasning
- Overvåkning av beiteområder
- Sikring av reindriften arealer
- Utvikling av det interne selvstyret i reindriften
- Rovvilt og rovviltforvaltningens påvirkning på reindriften
- Tilleggsfôring
- Dokumentasjon av reindriften erfaringsbaserte og tradisjonelle kunnskap

Støtte som er gitt i 2025

I budsjettet for 2024 satte RUF-styret av inntil én million kroner til prosjekter med oppstart eller videreføring i 2025.

Søknadsfristen var 15. september, og vi mottok seks søknader med et samlet støttebehov på nær to millioner kroner.

I oktober vedtok styret å gi støtte til fire prosjekter, med totalt litt over én million kroner. To søknader fikk avslag fordi det ikke var nok midler tilgjengelig.

NORCE (Norwegian Research Centre AS) fikk i 2024 tildelt 190 000 kroner til oppstart av prosjektet «Barmarksbeiter - hvor, når og hvor mye?». Prosjektet går over tre år (2024-2026) og undersøker hvordan vekstsesongen utvikler seg og beitetilgangen varierer gjennom året i utvalgte kystområder/distrikt i Finnmark. Ved hjelp av satellittdata (MODIS og Sentinel-2) og bakkemålinger analyseres vekstsesongens utvikling og årlig planteproduksjon. Arbeidet bygger på tidligere og pågående forskning. Nå undersøker prosjektet hvor mye beite som har vært tilgjengelig i kystområdene fra 2000 til 2022. I 2025 fikk NORCE 250 000 kroner for å fortsette prosjektet.

Veterinærinstituttet (v/Reinhetsetjenesten) har fått 160 000 kroner til prosjektet «Dokumentasjon av tradisjonell samisk kunnskap om drektig simle», som gjennomføres i 2025.

Hovedmålet er å dokumentere samisk tradisjonskunnskap og styrke forståelsen av helse og velferd hos drektige simler.

Samisk tradisjonskunnskap bygger på generasjoners erfaring med natur og dyr, og er en viktig del av reindriften fagkunnskap. Et grunnprinsipp er at reinen skal leve mest mulig naturlig, og reingjeterens rolle er å legge til rette for dette.

Prosjektet vil samle inn kunnskap gjennom samtaler med reindriftsutøvere, og kombinere denne med veterinærmedisinsk kunnskap.

Veterinærinstituttet har fått 500 000 kroner til oppstart av et prosjekt som har tittelen «Uttesting av forebyggende behandling mot hjernemarksmitte – et klimatilak for reindriften (FRISK-Rein)». i 2025-2026.

Målet er å prøve ut en forebyggende behandling mot hjernemark, en parasitt som gir sykdom hos tamrein og villrein i hele Norge.

Hjernemark har ført til store sykdomsutbrudd i flere reinflokker, særlig etter varme vårer, somre og høster. Veterinærinstituttet har fått mange meldinger om syke rein i Trøndelag flere år på rad, og i 2024 kom det også meldinger fra Troms.

I dag finnes det ingen behandling for rein som allerede har symptomer på hjernemark. I prosjektet vil Veterinærinstituttet teste om en enkelt behandling med medisinen Cydectin LA eller LongRange kan beskytte reinkalver i en flokk som tidligere har hatt problemer med hjernemark.

Reindriftenkonferansen 2025 i Alta samlet engasjerte deltakere

NIBIO fikk 150 000 kroner til å arrangere «Reindriftenkonferansen 2025», som samlet over 160 deltakere fra Norge, Sverige og Finland. Her møttes folk fra forskning, forvaltning - og ikke minst reindriftnæringen.

Konferansen handlet om å dele ferske forskningsresultater og utvikling innen reindriften. Samtidig skapte den en viktig møteplass for dialog og samarbeid mellom forskere, forvaltere og de som jobber i næringa.

Nye muligheter for støtte i 2026

Styret for Reindriften Utviklingsfond har økt innsatsen og satt av opptil 3 millioner kroner til nye og pågående prosjekter med oppstart i 2026 - en tydelig styrking sammenlignet med tidligere år.

Er du interessert i midler til forskning eller formidling innen reindriften? All informasjon finner du på Landbruksdirektoratets nettsider.

Søknadsfristen er 15. september

Nytt tilbud til alle reindrifstutøvere

Skrevet av: Johan Martin Stenfjell

Jevnlig oppfølging av helsa er viktig for å kunne stå i jobben hele livet og for å ha et godt liv med en frisk kropp. Nå kan HMS i reindrift tilby bedriftshelsetjeneste til alle reindrifstutøvere over hele Norge.

Reindrifstnæringens HMS-tjeneste, HMS i reindrift, er en fast ordning over reindrifstavtalen og tilbyr kurs og veiledning til reindrifsta. Bedriftshelsetjeneste til reindrifsta har vært HMS-tjenestens største satsing siden oppstarten i 2020.

Fire forskjellige bedriftshelsetjenester fra Oppdal i sør til Vadsø i nord skal tilby helseundersøkelse til reindrifstutøvere i hele landet. 26 verne- og helsepersonell har vært i Alta og fått opplæring i reindrifstas arbeidshverdag. De har også fått en innføring i samisk språk og kultur.

Bedriftshelsetjeneste til reindrifstutøvere

Forebyggende helseoppfølging er viktig for å ivareta den fysiske og psykiske helsa. De fleste tilbringer mye tid av livet sitt på jobb og det gjelder også reindrifstutøvere. Fra 2025 tilbyr bedriftshelsetjenesten forebyggende og målrettet helseundersøkelse av reindrifstutøvere. Det skal bidra til å oppdage tidlige tegn på utvikling av skader eller sykdom forårsaket av arbeid med reindrift. Under helseundersøkelsen ser man blant annet på hørsel og

lungefunksjon, og det gjennomføres en samtale om aktuelle risikoforhold, eksponeringer, bruk av verneutstyr og andre forebyggende tiltak. Det er også anledning til å stille spørsmål og drøfte andre temaer knyttet til arbeid og helse. Bedriftshelsetjenestene har fått opplæring i reindrifstutøvers arbeidsforhold. Etter undersøkelsen får du tilbakemelding om resultatene og eventuell anbefaling om videre oppfølging hos fastlege.

Tilbudet er til de over 16 år som aktivt deltar i reindriften. Dette gjelder også samboer eller ektefelle, og arbeidshjelp og reindrifstlæringer. Bedriftshelsetjenesten er et gratis tilbud.

Les mer om tilbudet og meld deg til time med bedriftshelsetjenesten på nettsiden til HMS i reindrift.

Dersom du har spørsmål om tjenesten, kan du ta kontakt med en av HMS-rådgiverne:

Anna Kristine Sokki Bongo

Tlf. 917 92 535

E-post: anna.bongo@nlr.no

Johan M. Stenfjell

Tlf. 416 08 510

E-post: johan.stenfjell@nlr.no

Ođđa fálaldat buot boazodolliide

Čállán: Johan Martin Stenfjell

Jeavddalaš dearvvašvuodačuovvleapmi lea dehálaš vai nagoda bargat olles eallima ja bissut dearvvašin ja heavskkálaš. Dál fállá DBS boazodoalus fitnodatdearvvašvuodabálvalusa buot boazodolliide miehtá Norgga.

Boazoealáhusa DBS-bálvalus, DBS boazodoalus, lea bissovaš ortnet boazodoallošiehtadusa olis ja fállá kurssaid ja bagadallama boazodollui. Fitnodatdearvvašvuodabálvalus boazodollui lea leamaš DBS-bálvalusa stuorámuš ángiruššan dan rájes go áhahuvvui 2020:s.

Njeallje iešguđetlágan fitnodatdearvvašvuodabálvalusa Oppdal rájes lulde Čáhcesullo rádjái davvin galget fállat dearvvašvuodaikkadeami boazodolliide miehtá riikka. 26 suodjalan- ja dearvvašvuodaivššára leat leamaš Álttás ja ožžon oahpahusa boazodoalu árgabeaivvi birra. Sii leat maid ožžon álgoahpahusa sámi giela ja kultuvrra birra.

Fitnodatdearvvašvuodabálvalus boazodolliide

Eastadeaddji dearvvašvuodačuovvuleapmi lea dehálaš fuolahat dihte rumašlaš ja psykalaš dearvvašvuoda. Eatnasat bidjet ollu áiggi eallimis bargui ja nu dahket maiddái boazodoallit. Jagi 2025 rájes fállá fitnodatdearvvašvuodabálvalus eastadeaddji ja ulbmillaš dearvvašvuodaikkadeami boazodolliide. Ulbmil lea árrat fuomášit vahát- ja buozalmasvuodamearkkaid boazobarggaid geažil.

Dearvvašvuodaikkadeamis isket earret eará gulu ja geahpesdoaimma, ja ságastallojuvvo áigeguovdilis riskadiliid birra, eksponeremiid birra, suodjalanrusttegiid geavaheami birra ja eará eastadeaddji doaibmabijuid birra. Lea maid vejolaš jearrat gažaldagaid ja digaštallat eará fáttáid mat gusket bargui ja dearvvašvuhtii. Fitnodatdearvvašvuodabálvalus lea ožžon oahpahusa boazodolliid bargodili birra. Manjel iskkadeami oaččut máhcaheami bohtosiid birra ja vejolaš ávžžuhusa joatkit čuovvuleami fástadoaktáriin.

Fálaldat lea sidjiide geat leat boarráseappot go 16 jagi ja geat aktiivvalaččat barget boazodoalus. Dát guoská maiddái ovtasássiide dahje náittosguimmiide, ja bargovehkiide ja boazodoalloahpahalliide. Fitnodatdearvvašvuodabálvalus lea nuvtá.

Loga eambbo fálaldaga birra ja dinggo diimmu fitnodatdearvvašvuodabálvalusas Boazodoalu DBS-bálvalusa neahttasiidduin.

Jus dus leat gažaldagat bálvalusa birra, de sáhtát váldit oktavuoda juoppá DBS-ráđdeaddiin:

Anna Kristine Sokki Bongo

Tlf. 917 92 535

E-poasta: anna.bongo@nlr.no

Johan M. Stenfjell

Tlf. 416 08 510

E-poasta: johan.stenfjell@nlr.no

HMS i reindrift BHT Alta.
Foto Anna Kristine Sokki Bongo

Orre faalenasse gaajhkide b̄aatsoeburride

Tjajlie: Johan Martin Stenfjell

Healsoem jaabnan gīehtjedidh lea vihkeles jis edtja āajsodh barkosne ārrodh abpe jiele dem j̄ih hijven jiele dem tjarres kr̄aahpine utnedh. Daelie HMS b̄aatsosne barkoehealsoed̄ienesjem faalehtidh gaajhkide b̄aatsoeburride abpe N̄ōörjesne.

B̄aatsoejielemen HMS-d̄ienesje, HMS b̄aatsosne, lea ihkuve öörnege b̄aatsoelatjkoen bijjelen j̄ih kuvsj̄h j̄ih bīhkedimmiem b̄aatsose faalehte. B̄aatsoen barkoehealsoed̄ienesje lea HMS-d̄ienesjen st̄ööremes r̄aajvarimmie aalkoven m̄ænngan 2020.

Njieljie joekehts barkoehealsoed̄ienesj̄h Oppdalen luvhtie āarjene Vadsøen ḡaajkoe noerhtene edtjiej̄h healsoegoerehtimmiem b̄aatsoeburride abpe laantesne faalehtidh. 26 vaarjelimmie- j̄ih healsoebarkij̄h leah Altesne orreme j̄ih lierehtimmiem b̄aatsoen barkoebiejjien bijre āādtjeme. Dah aaj daajroem saemien gielesne j̄ih kultuvresne āādtjeme.

Barkoehealsoed̄ienesje b̄aatsoeburride

Hööptije healsoev̄aāksjedimmie lea vihkele jis edtja fysiske j̄ih psykiske healsoem gorredidh. Doh jeenjemes almetj̄h leah j̄ijnje sov j̄ieliedistie barkosne, j̄ih seammalaakan aaj b̄aatsoeburrie. Jaepien 2025 raejeste barkoehealsoed̄ienesje hööptije j̄ih voerkes healsoegoerehtimmiem b̄aatsoeburrijste faalehte. Daate edtja viehkietidh aareh evtiedimmiev̄æhtah skaarijste jallh skīemtelassijste vueptiestidh mejtie b̄aatsoebarkoen gaavhtan āādtjeme.

Healsoegoerehtimmesne gaskem jeatjah govlemem j̄ih ḡåbloefunksjovnem goerehte, j̄ih sj̄yöhtehke teemaj bijre soptsestalla goh vaahratsiehk̄ieh, eksponeeremh, ātnoe vaarjelimmiedalhketj̄ijstie j̄ih jeatjah hööptije r̄aajvarimmieh. Aaj nuepie gyhtjelassh gihtjedh j̄ih jeatjah teemah barkoen j̄ih healsoen bijre digkiedidh. Barkoehealsoed̄ienesj̄h leah lierehtimmiem āādtjeme b̄aatsoeburrien barkoetsiehk̄iej̄h bijre. Goerehtimmiem m̄ænngan bīevnesh illedahki bijre āadtjoeh j̄ih mejtie juvnehtibie staeriesd̄aaktere tjuaara maam joem bæjjese fulkedh.

Faalenasse lea dejt̄ie mah 16 jaepieh illeme j̄ih leah aktijve meatan b̄aatsosne. Faalenasse aaj faamosne ektieārroejasse jallh paarrebealan j̄ih barkoeviehkide j̄ih b̄aatsoeliereht̄æjjide. Barkoehealsoed̄ienesje lea namhtah faalenasse.

Lohkh vielie faalenassen bijre j̄ih bievn̄ieh datne t̄æjmoem barkoehealsoed̄ienesjen luvnie sij̄hth needtes̄æjrosne HMS b̄aatsosne.

Jis dov leah gyhtjelassh d̄ienesjen bijre, maahtah aktine dejt̄ie göökte HMS-raeriest̄æjjijste gaskesadtedh:

Anna Kristine Sokki Bongo

Tell. 917 92 535

E-p̄aaste: anna.bongo@nlr.no

Johan M. Stenfjell

Tell. 416 08 510

E-p̄aaste: johan.stenfjell@nlr.no

Rein – Helten på vidda synliggjorde reinkjøttnæringen på UMAMI Arena

Skrevet av: Linn Strifeldt Walseth og Sissel Olsen, rådgivere Landbruksdirektoratet

Reinkjøttnæringen fikk en tydelig og profesjonell profil gjennom fellesstanden *Rein – Helten på vidda*, under UMAMI Arena 2025. Med smakfulle måltider, tydelig produktpresentasjon og høy synlighet i hallen, tok reinkjøttnæringen plass på Norges største møteplass for mat- og drikkenæringen, og fanget oppmerksomheten til både bransjefolk, presse og publikum.

Reinkjøttnæringen fikk en tydelig og profesjonell profil gjennom fellesstanden *Rein – Helten på vidda*, under UMAMI Arena 2025. Med smakfulle måltider, tydelig produktpresentasjon og høy synlighet i hallen, tok reinkjøttnæringen plass på Norges største møteplass for mat- og drikkenæringen, og fanget oppmerksomheten til både bransjefolk, presse og publikum.

Markedsutvalget for reinkjøtt og Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping ved Innovasjon Norge, hadde med seg fire reinkjøttbedrifter på UMAMI Arena 2025. Bedriftene deltok under markedsprofilen *Rein – Helten på vidda*. Et viktig møtepunkt for synlighet og verdiskaping

UMAMI Arena i Lillestrøm er den største møteplassen for alle som jobber med mat og drikke, og er et viktig samlingspunkt for å profilere seg i storhusholdningsmarkedet. Messen samlet 401 utstillere fra 17 land, og nærmere 21 000 besøkende tok turen innom messa.

Reinkjøttbedriftene som deltok på standen var Finnmark Rein, Skodi Rein, Arctic Rein og Vilt (ARV) og Stensaas Reinsdyrslakteri. Standen inneholdt blant annet en restaurant med 60 sitteplasser, hvor de besøkende kunne sette seg ned og nyte et bedre måltid av ulike reinkjøttprodukter. I tillegg hadde standen et område hvor bedriftene kunne vise frem sine produkter og snakke med de besøkende.

Bla om ➞

Fra venstre: Thea Lifell og Trond Berg fra ARV, David Johnsen Sara og John Anders Sara fra Skodi Rein, Kjell Arne Brandsfjell, Johanne Stensaas, Magne Strickert, Magnus Strickert og Kristoffer Svalstad fra Stensaas Reinsdyrslakteri, og Johan Buljo, Kjell Erik Oskal, Åile Smuk Buljo og Arnt Guttormsen fra Finnmark Rein. Foto: Emilie Lifell og Landbruksdirektoratet.

Kokkene tryllet frem de lekreste rettene.
Foto: Landbruksdirektoratet

Skoleelever løftet matopplevelsen

Under UMAMI Arena ble det satt fokus på både kvalitet og samarbeid, og restauranten på standen til Rein – Helten på vidda var intet unntak. Her var det nemlig elever fra restaurant- og matfag ved Lørenskog videregående skole som sto for serveringen. De unge servitørene imponerte med profesjonalitet, pågangsmot og serviceinnstilling, og fikk verdifull erfaring i møte med både bransjefolk og publikum.

Minister med smak for reinkjøtt

Blant høydepunktene for deltakelsen på UMAMI Arena, var besøket fra landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen, som tok turen innom standen. Ministeren tok seg god tid til å slå av en prat med både representanter fra reinkjøttbedriftene, kokker og servitørene. Stemningen fikk et ekstra løft, når tidligere kokkelandslagsmedlem og sølvvinner i junior-VM og OL, Christoffer Falset, inviterte Sandtrøen til å bli med bak grytene. Iført kokkeforkle fikk ministeren prøve seg på matlaging før han satte seg til bords sammen med servitørene og de unge reindrifutøverne fra reinkjøttbedriftene.

Landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen fikk prøve seg på kjøkkenet. Foto: Emilie Lifell

Landbruksdirektoratet_rein

Landbruksdirektoratet på Instagram

Vi deler bilder, kunnskap og nyheter på en ny og spennende måte. Målet er å spre kunnskap fra reindrifutørværingens arbeidshverdag, og vise aktiviteter og utviklingstrekk i reindrifutørværing. Målgrupper er reindrifutøvere, forvaltning og andre som er interessert i reindrif.

Instagram-kontoen

@Landbruksdirektoratet_rein ble opprettet for å imøtekomme et ønske om at reindrifutørværing burde være mer synlig. På denne kontoen kan vi dele vår varierte arbeidshverdag og at vi jobber både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi legger ut aktuelt innhold om blant annet tidsfrister, nye lanseringer, befaringer og så videre. Så følg oss gjerne på Instagram, og trykk liker om du er fornøyd med innholdet vi legger ut!

Mii juohkit govaid, dieđuid ja ođđasiid ođđa ja gelddolaš vugiin. Ulbmil lea juohkit boazodoallohálldahusa árgabeaivvi ja čájeht boazodoalu aktivitehtaid ja ovdáneami. Boazodoallit, hálldahus ja earát geat beroštit boazodoalus leat ulbmiljoavkun.

Instagram-konto

@Landbruksdirektoratet_rein áhahuvvui dan dihte go lei sávaldat ahte boazodoallohálldahus galggai leat eambbo oidnosis. Dan kontos mii juohkit min mánggabealálaš bargobeivviid ja dan ahte mii bargat sihke regionálalaččat, našuvnnalaččat ja internašuvnnalaččat. Mii bidjat áigequovdilis sisdoalu áigemeiid birra, ođđa almmuhemiid birra, geahčadeimiid birra ja nu ain viidásit. Čuovo áinnas min Instagramkonto ja deaddil "Liker" jus leat duhtavaš sisdoaluin!

Instagram

Instagram er en app og sosialt medium for deling av bilder og video, lansert 6. oktober 2010. I Norge har (per 2020) 2,5 millioner brukere en instagramprofil, og 24 prosent av befolkningen bruker tjenesten ukentlig eller oftere. Veksten drives av aldersgruppen 30-59 år. Internasjonalt har Instagram over én milliard aktive brukere og til sammen ligger det per 2020 ute mer enn 50 milliarder bilder.

Kilde: Store norske leksikon

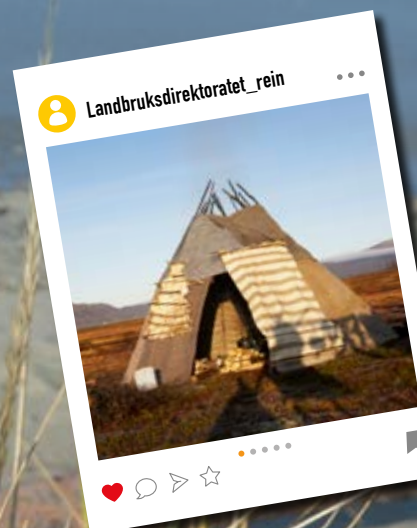
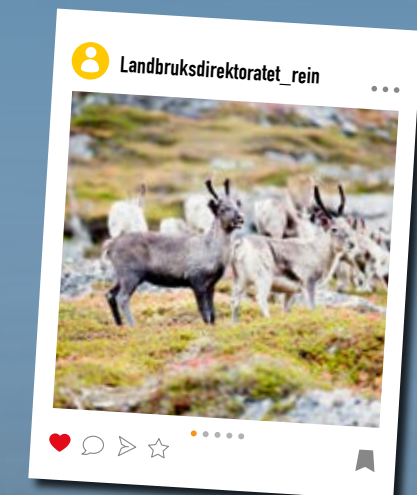
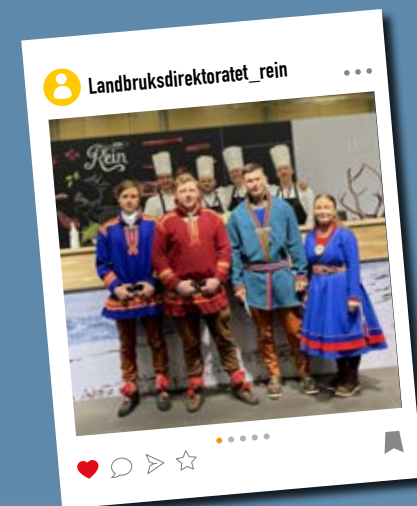
Instagram

Instagramma lea áppa ja sosiála media mas sáhtta juogadit govaid ja videoid, áhahuvvon golggothánu 6. beaivvi 2010. Norggas leat (2020:s) 2,5 miljovna geavaheddjiin profila Instagrammas, ja 24 proseantta álbmogis geavaha bálvalusa vahkkosaččat dahje dávvjibut. Lassáneapmi lea olbmuid dihte geat leat gaskal 30-50 jagi boarrásat. Internašuvnnalaččat leat Instagrammas badjel miljárda geavaheaddjit ja oktiibuot gávdnojit Instagrammas 2020:s eanet go 50 biljárda gova.

Gáldu: Store norske leksikon

Følg Landbruksdirektoratet
Avdeling Reindrif på Instagram!

Čuovo Eanandoalloidrektoráhta
boazodoalloossodaga Instagrammas!

Vil du abonnere på Reindriftnytt?

Send e-post til postmottak@landbruksdirektoratet.no eller send oss en melding på vår Instagramprofil: [@landbruksdirektoratet_rein](https://www.instagram.com/landbruksdirektoratet_rein)

Reindriftnytt er et blad som kommer ut to ganger i året. Det er Landbruksdirektoratet som er ansvarlig utgiver. Målet er å spre kunnskap om aktuelle saker fra reindriftnæringen og reindriftsforvaltningen. Det er gratis å abonnere!

Har du fått en ny postadresse?

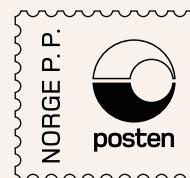
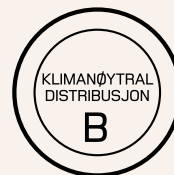
Ta kontakt med oss for å oppdatere din nye postadresse slik at du fremdeles kan motta Reindriftnytt!

Visste du at...?

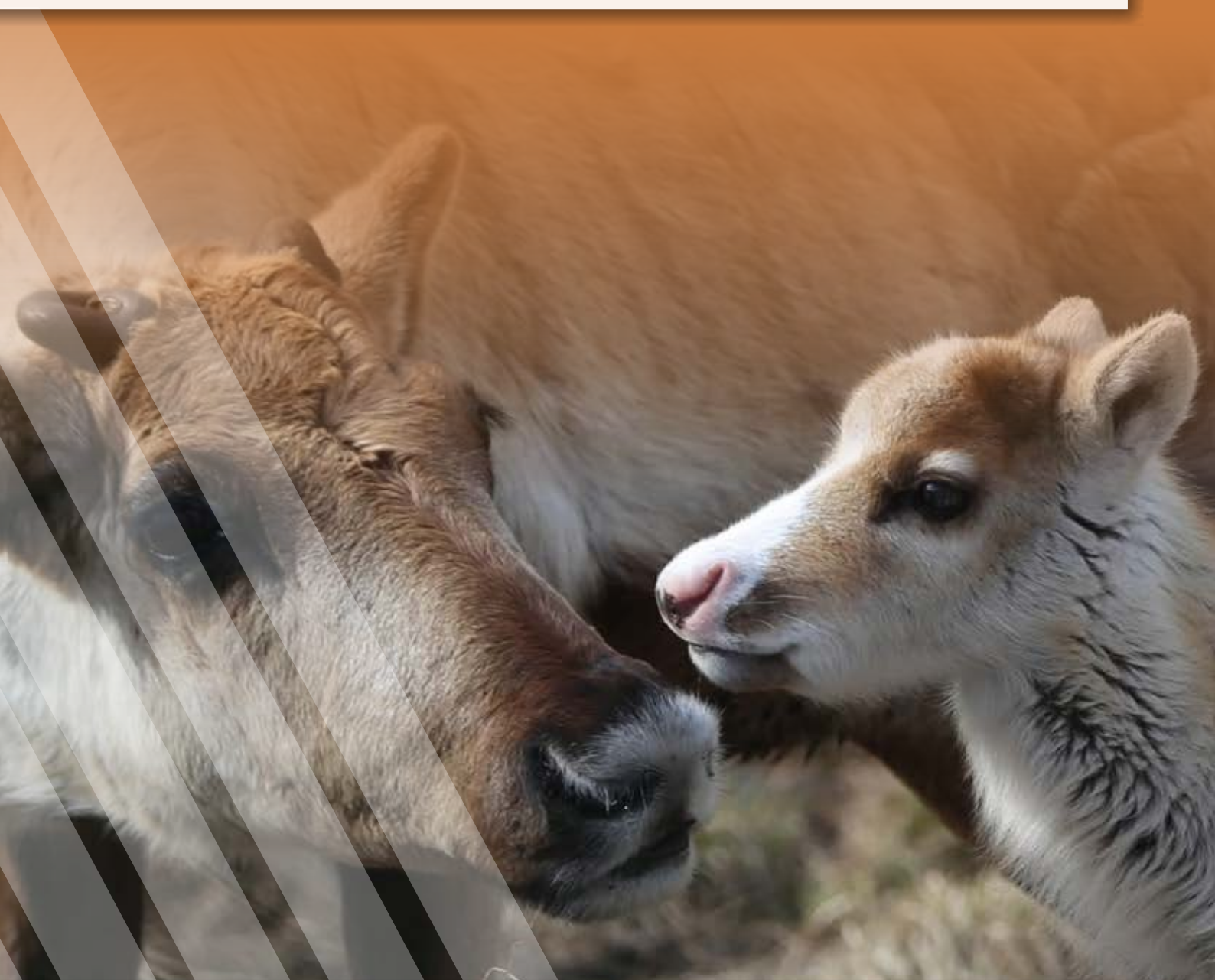
Reindriftnytt finnes også på våre nettsider under Reindrift -> Reindrift i Norge. Her kan du lese alle utgitte utgaver siden 2015!

Nye utgivelsestider

Reindriftnytt er Landbruksdirektoratets magasin som formidler informasjon til og om reindriftnæringen. Bladet har to årlige utgaver – én på våren og én på høsten. Fra høsten 2025 endres publiseringstidspunktene til mai for vårutgaven og november for høstutgaven.

Returadresse: Landbruksdirektoratet, avd. reindrift
Løkkeveien 111, 9510 Alta
ISSN 0333-4031

Statsforvalterne

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Postboks 700, 9815 Vadsø
Telefon 78 95 03 00
sftfpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Dramsveien 1, 9800 Vadsø
Bredbuktnesveien 50B, 9520 Kautokeino
Deanugeaidnu 6, 9730 Karasjok
Strandveien 13, 9007 Tromsø
Skogbrukets hus, 9325 Bardufoss

Statsforvalteren i Nordland

Postboks 1405, 8002 Bodø
Telefon 75 53 15 00
sfnopost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Byporten - Fridtjof Nansens vei 11, 8003 Bodø
Sjøgata 16/18, 8656 Mosjøen

Statsforvalteren i Trøndelag

Postboks 2600, 7734 Steinkjer
Telefon: 74 16 80 00
sftlpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Statens hus, Strandveien 38, 7713 Steinkjer
Statens hus, Prinsens gt. 1, Trondheim
Ella Holm Bulls vei 30, Snåsa
Tollef Bredals vei 13, Røros

Landbruksdirektoratet

Postboks 56, 7701 Steinkjer
Telefon: 78 60 60 00
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Avdeling Reindrift, Alta
Løkkeveien 111, 9510 Alta

Oslo
Innspurten 11D, 0663 Oslo

Steinkjer
Skolegata 22, 7713 Steinkjer